

ŠentRUPERT

Glasilo krajanov krajevne skupnosti Šentrupert

• LETO: IV. / 1 • april 2002 • Glasilo izhaja štirikrat letno • Za krajan KS Šentrupert brezplačno •

OBČINA ŠENTRUPERT – OGOLJUFANE SANJE – A OSTAJA UPANJE

V pisarni krajevne skupnosti Šentrupert obstaja obsežna mapa z naslovom: OBČINA ŠENTRUPERT. Ker so krajanom manj znana prizadevanja za ustanovitev občine, povzemamo najbolj značilna dogajanja.

Za izhodišče pa naj bodo drobci razmišljanja dr. FRANCETA BUČARJA Državna komedija lokalnih zmešnjav – izšlo v sobotni prilogi Dela z dne 9. marca 2002:

Kar se dogaja v vladi in parlamentu v zvezi z oblikovanjem novih občin, prej spominja na komedijo zmešnjav kot na resno vodenje državnih zadev. Razkriva popolno pojmovno zmedo teh najvišjih državnih organov tako glede zgradbe in delovanja države kot vloge prava v njej. Lokalnih pritiskov, ki gredo na tem področju večkrat prek mej razumnosti, ne gre obtoževati, saj gre za povsem razumno odgovarjanje na povsem s pametjo skreganim položajem, ki ga ustvarjajo ti najvišji organi.

V svobodni demokratični družbi vsakdo sam skrbi za svoje potrebe, sam si oskrbuje sredstva za njihovo zadovoljevanje, sam jih povsem svobodno razporeja in sam se svobodno povezuje z drugimi pri pridobivanju sredstev in zadovoljevanju potreb, če meni, da je zanj tako bolje.

Pri nekaterih potrebah pa je vezan na sodelovanje z drugimi. Gre za potrebe, ki jih je mogoče zadovoljevati le v sodelovanju z drugimi.

Gre pa tudi za potrebe, ki so skupne samo prebivalcem določenega ožjega območja. Ti imajo pravico, da te potrebe sami ugotovijo in da jih tudi sami s svojimi sredstvi zadovoljujejo.

Edini kriterij za oblikovanje lokalne skupnosti so skupne potrebe. Država ne more postavljati svojih kriterijev, ker bi s tem zanikala pravico svobodne izbire, kar naj bi bilo značilno za svobodno družbo. Zato so lokalne skupnosti lahko zelo velike, pa tudi prav majhne.

Lokalna skupnost samostojno določa svojo notranjo organizacijo in svoje organe. Če država predpisuje notranjo organizacijo lokalne skupnosti, jo s tem v bistvu spreminja v podaljšek državne uprave.

Država ne more svojevoljno nalagati lokalni skupnosti opravljanja državnih zadev.

Lokalna skupnost se z drugimi skupnostmi povezuje v širše skupnosti, če gre za zadeve v skupnem interesu. Pri tem je neodvisna od države.

To je v bistvu slika ustavne ureditve lokalne skupnosti!

Ta ustavna ureditev pa za svoje uresničenje terja:

- preureditev sistema javnih financ,
- preureditev celotne državne uprave,
- uveljavitev sodnega nadzora nad zakonitostjo lokalne samouprave,
- jasno razmejitev med državnimi in lokalnimi pristojnostmi.

Država od tega doslej ni ničesar naredila. Izdala je le zakon o lokalni samoupravi, ki je v celoti nasproten taki ustavni ureditvi.

S sedanjo ustavno ureditvijo lokalne samouprave se vsi ne strinjajo in se zavzemajo za drugačno ustavno ureditev. To je povsem legitimno stališče. Naša vlada in poslanci, ki prisegajo na zakonitost in pravni red, pa se ne menijo ne za eno ne za drugo in delajo po svoje.

NAPOVEDNIK:

DOGAJANJA V KS IN DRUŠTVIH	2
UTRIP ŽUPNIJE	14
VRTNARSKI KOTIČEK	16
KULTURNI UTRIP KRAJA IN ŠOLE	17
NA MLADIH SVET STOJI	23
IZ SKRINJE LJUDSKEGA IZROČILA	24

DOGAJANJA V KS IN DRUŠTVIH

POVZETEK ZAPISNIKA ZBORA KRAJANOV KS ŠENTRUPERT - 23. decembra 2001:

Zbora krajanov KS Šentrupert se je udeležilo 221 upravičencev od skupnega števila 2273 prebivalcev KS Šentrupert. Zbor je soglasno sprejel naslednji SKLEP:

POBUDA ZA IZLOČITEV DELA OBČINE TREBNJE V NOVO OBČINO ŠENTRUPERT

Zbor krajanov krajevne skupnosti Šentrupert sprejema pobudo za izločitev dela občine Trebnje, ki obsega območje krajevne skupnosti Šentrupert, ki zajema naslednja naselja:

Bistrica, Brinje, Dolenje Jesenice, Draga pri Šentrupertu, Gorenje Jesenice, Hom, Hrastno, Kamnje, Kostanjevica, Mali Cirknik pri Šentjanžu, Okrog, Prelesje, Rakovnik pri Šentrupertu, Ravne nad Šentrupertom, Ravnik, Rožemberk, Slovenska vas, Straža, Šentrupert, Škrljevo, Trstenik, Vesela Gora, Vrh, Zabukovje, Zaloka - v novo, samostojno občino z imenom Šentrupert, s sedežem v Šentrupertu.

*Predsednik delovnega predsedstva:
dipl. inž. str. Franc Bartolj*

Ljubljana, 7. februarja 2002.

MNENJE in PREDLOG

Vlade Republike Slovenije o predlogih za ustanovitev občin, za določitev njihovih območij, za spremembo območij občin, za spremembo imena in sedežev občin ter spremembo statusa občin.

Predlog za ustanovitev nove občine Šentrupert je dal svet krajevne skupnosti Šentrupert. Predlaga ustanovitev občine na območju 25 naselij z 2273 prebivalci. Predlagatelj predlog utemeljuje z zgodovinskimi razlogi in s povezanostjo prebivalcev območja s skupnimi interesi. Občinski svet je na podlagi razprave in podpore zbora občanov ustanovitvi nove občine ugotovil, da lahko zainteresirana krajevna skupnost nadaljuje postopek pred državnim zborom. Občinski svet se do predloga ni opredelil.

MNENJE:

Predloga za ustanovitev nove občine Šentrupert Vlada ne podpira. Predlagana občina ne bi izpolnjevala pogoja glede števila prebivalcev. Z 2273 prebivalci predlagana občina odstopa od pogojev, določenih z zakonom. Ob upoštevanju vzajemnosti pogojev, ki opredeljujejo trajno sposobnost občine zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev, Vlada meni, da jih predlagana občina Šentrupert ne bi mogla trajno zagotavljati.

Šentrupert, 15. februarja 2002.

USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zadeva: POBUDA ZA ZAČETEK PRESOJE USTAVNOSTI IN ZAKONITOSTI

sprejetega sklepa Vlade Republike Slovenije, s katerim predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da ugotovi, da nobeden

od vloženih predlogov za ustanovitev nove občine ne izpolnjuje pogojev, določenih z zakonom. Podrejeno naj ugotovi, da takšno mnenje nima zadostnih podlag v zakonu o lokalni samoupravi in mu v celoti ne sledi; podrejeno vlagamo Ustavno pritožbo zaradi kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin v izdanem sklepu Vlade Republike Slovenije. Krajevna skupnost med drugim ugotavlja, da se počutimo zapostavljene in odrinjene, saj je zakonodajalec v preteklosti že dopustil, da v Sloveniji obstaja okrog 95 občin, ki se sklicujejo na določila o izjemah. Tako smo v tem primeru neenakopravni državljani v primerjavi z državljani, ki tako izvajajo pravico do lokalne samouprave, ki jim jo priznava 9. člen Ustave Republike Slovenije. To prebivalstvo tlačijo v neenakost pred zakonom, čeprav 14. člen Ustave Republike Slovenije določa, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine ...

*Predsednik sveta KS Šentrupert:
Peter Frelih, dipl. inž. gradb.*

Ljubljana, 28. februarja 2002.

REPUBLIKA SLOVENIJA USTAVNO SODIŠČE

Odgovor:

V postopku za ustanovitev občin oziroma za spremembo njihovih območij je Državni zbor pristojen za oceno, ali predlogi izpolnjujejo pogoje za ustanovitev občin. Ta pristojnost odločanja je dana le Državnemu zboru in ne Vladi, ki v tej fazi postopka sodeluje s svojim

mnenjem in predlogom, tako kot sodelujejo tudi občinski sveti prizadetih občin. Izpodbijani predlog Vlade torej ne pomeni samostojne in dokončne odločitve o predlogih za ustanovitev občin oziroma za spremembo njihovih območij. Zato pobud ni bilo mogoče obravnavati kot ustavnih pritožb, kar so pobudniki podrejeno predlagali. Ustavna pritožba se lahko vloži zoper posamičen akt državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil zaradi kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ustavne pritožbe zoper posamičen akt ni mogoče vložiti pred izčrpanjem vseh drugih oblik pravnega varstva.

*Predsednica:
dr. Dragica Wedam – Lukić*

Predsednik sveta krajevne skupnosti Peter Frelih je v zadnjem obdobju organiziral sestanke po številnih naseljih naše krajevne skupnosti – vse samo zato, da bi bili krajanji dobro seznanjeni in se znali pravilno odločiti, če bomo imeli to možnost.

Takšen sestanek za sam Šentrupert je bil 8. marca; krajevna skupnost s predsednikom na čelu je znala biti pozorna in vsem udeleženkam sestanka ob dnevu žena podarila nagelj.

Predsednik sveta Peter Frelih je poudaril, da je medtem Združenje krajevnih skupnosti, ki ga tudi on vodi, imelo veliko sestankov in posvetov, ker se zavedajo, da bodo uspeli le tedaj, če bodo enotni. Enotnost se vedno obrestuje; to se je pokazalo tudi pri nas, ko smo preprečili, da ne bo šel daljnovod po sredini naše doline. Vsi člani Združenja krajevnih skupnosti si bodo po svojih močeh prizadevali, da bi bila merila za

ustanovitev občin enaka, kot so bila pred štirimi leti; takrat so dovolili, da je lahko samostojna občina, četudi so imeli veliko manj kot 5000 prebivalcev, zdaj pa vztrajajo pri tej številki. Zelo si prizadevajo, da bi vsem kandidatkam za samostojno občino uspelo priti do referendumu. Naša srčna dolžnost pa bi bila, da bi na referendum povabili tudi tiste, ki na zborih krajanov niso bili prisotni. Predsednik sveta je znova poudaril, da nas bodo lahko samo enotna prizadevanja pripeljala do najbolj ustrezne rešitve.

Treba bi bilo vrniti navdušenje, kakršno je bilo ob ustanovitvi samostojne države. Osnovale so se stranke, ki pa tudi velikokrat gledajo le na ozke interese, na ljudi pa je država kar pozabila.

Vendar je treba ohraniti optimizem, ustavne pobude se morajo nadaljevati, treba je izkoristiti vse pravne možnosti, četudi se jih posamezniki premalo zavedajo.

Vsa dogajanja so izzvenela v podporo predsednikovemu prizadevanju, da bi prišli do samostojne občine, prvi korak v teh prizadevanjih pa je, da bi prišlo do referendumu. Seveda pa je nadvse pomembno, da bi tudi na volišča prišlo čimveč krajanov, saj bi s tem potrdili, da resno mislimo.

Kako je to zelo pomembno, se je pokazalo tudi iz razgovora, saj podeželje propada, nova upravna razdelitev ne pozna več krajevnih skupnosti kot enakovrednega sogovornika. Šentrupert s svojo zgodovino v zadnjih tridesetih letih dokazuje, da se je z enotnostjo marsikaj naredilo, marsikatero aktivnost krajevne skupnosti smo oplemenitili tudi s solidarnostjo. Če so pravi ljudje v samostojni občini, tudi v težavnejših razmerah takšni kraji vendarle hitreje napredujejo.

Tudi stranke niso vsega naredile, kar je bilo pričakovati. Največkrat se stranke pojavljajo z obljubami pred volitvami, kasneje pa pozabijo na volilno bazo.

Krajanji Šentruperta ne zahtevajo nemogoče – želijo le, da bi dobili tisto, kar so imeli do 1954. leta – samostojno občino, saj je zgodovina v zadnjih 50 letih velikokrat pričala propadanju in le posamezniki skušajo stanje ublažiti.

Zbor krajanov pa je izzvenel tudi v spoznanju, da si je treba prizadevati, da bi mladi ostali v kraju. Vedno več je naših krajanov, ki si s fakultetno izobrazbo širijo svoje obzorje, v vsesplošni apatičnosti pa ni mogoče reševati problemov. Zato je treba tudi storiti vse za zблиžanje generacij, saj je vsaka dejavnost obsojena na neuspeh, če nima mladih za seboj.

Znova je prišlo do spoznanja, da je treba izrabiti energijo množic, saj se tudi tako lahko premakne. Seveda pa moramo biti sami najprej prepričani, da je samostojna občina naše upanje za hitrejšo reševanje problematike, ki se iz leta v leto kopiči.

Takoj po zboru krajanov se je sestal še svet krajevne skupnosti, da bi se načrtovano čimprej tudi uresničevalo.

Ljubljana, 27. marca 2002.

ZDRUŽENJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI SLOVENIJE **Iniciativni odbor za ustanovitev novih občin**

Spoštovani, odgovarjam glede presoje ustavnosti in zakonitosti sklepa Vlade RS, s katerim predlaga Državnemu zboru, naj ugotovi, da nobeden od vloženih predlogov za ustanovitev občin ne izpolnjuje pogojev, določenih z zakonom in ustavno pritožbo zaradi kršitev

človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Oba predloga ste naslovili na Ustavno sodišče Republike Slovenije.

Obveščamo vas, da navedena problematika neposredno ne sodi v pristojnost varuha človekovih pravic. Končne odločitve o tem bodo sprejete v Državnem zboru RS; sami pa boste lahko uporabili možnosti pravnih sredstev, ki jih predvidevata ustava in zakon.

Lep pozdrav!

*Varuh človekovih pravic:
Matjaž Hanžek*

ZDRUŽENJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI SLOVENIJE **Šentrupert 33a**

DRŽAVNI ZBOR RS

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

ZADEVA: Pogledi Združenja KS o pravicah do lokalne samouprave

Podpisniki na podlagi 45. člena Ustave Republike Slovenije vlagamo v Državni zbor Republike Slovenije peticijo, s katero hočemo opozoriti na določene nejasnosti, ki se pojavljajo ob postopku ustanavljanja novih občin.

Podpisniki sestavljajo Združenje krajevnih skupnosti, pravica do zbiranja in združevanja je zagotovljena v 42. členu Ustave Republike Slovenije. S pravico do svobodnega združevanja se dodatno omogoča uveljavljanje pravic in svoboščin.

V splošnih določbah Ustave RS je v 9. členu zapisano, da je v Sloveniji zagotovljena lokalna samouprava, v 139. členu Ustava določa, da je

občina samoupravna skupnost, da območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in z interesi prebivalcev in da se občina ustanovi z zakonom po prej opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na določenem območju. Zakon tudi določi območje občine. Državni zbor ne more sprejeti zakona brez ustrezne referendumske odločitve.

Ob tem podpisniki ugotavljamo, da v preteklosti Državni zbor ni ravnal skladno z ustavo in zakonom. Tako je ustanavljal občine, kjer ni bil izveden predhodni referendum. S tem je zakon o občinah prav gotovo neusklajen z ustavo.

Cilj podpisnikov peticije je zahteva, da se v Republiki Sloveniji spoštuje zakonodaja in se na območjih, za katera so bili vloženi predlogi in pobude, razpiše referendum. Po odločitvah prebivalstva pa naj Državni zbor uzakoni voljo prebivalcev in tako dokaže, da spoštuje ustavo in zakone.

Podpisniki peticije predstavljajo okrog 110 000 ljudi na terenu, kar predstavlja 5 % vsega prebivalstva, po površini pa to nedvomno predstavlja veliko večji odstotek. Gre predvsem za slabše razvita območja, v katera je bilo vloženo veliko manj sredstev kot v središčih občin, kamor spadajo ta območja. Ta območja si želijo le urediti osnovne življenjske pogoje, kot so: komunalna infrastruktura, zdravstvena služba, šolstvo, kultura in socialna služba – na ravni večjih središč.

Tudi teh 5 % prebivalcev ima pravico do zdravega življenjskega okolja.

Podpisniki peticije tudi opozarjamo, da v ustavi ni nobene norme, ki bi omejevala občino po številu

prebivalcev, hkrati pa niti zakonodajalec ne zna pojasniti, kje so bile strokovne podlage za omenjeno številko 5000 prebivalcev.

Po ustavi določa območje občin Državni zbor po prej opravljenem referendumu na določenem območju. Zakon o lokalni samoupravi je določil, da Državni zbor samo izjemoma lahko korigira z referendumom sprejeto odločitev prebivalcev. Naknadno pa je Ustavno sodišče odločilo, da z referendumom izražena volja za Državni zbor ni zavezujoča.

Tako je bilo omogočeno, da je Državni zbor določil prvo mrežo novih občin ne glede na izide referendumov. Takšna ustanovitev novih občin je lahko sporna z vidika ustavne določbe, da se ugotovi volja prebivalcev. Tako Državni zbor ni niti upošteval pogojev, ki jih je zapisal v Zakon o lokalni samoupravi. Ustavno sodišče je tako ugotovilo, da je določena mreža neskladna z ustavo. Določeno pa je, da ne moremo ustanoviti občin, če se zanjo ni opredelila večina volivcev, ki so glasovali.

Ugotavljamo, da se Zakon o lokalni samoupravi ni v ničemer spremenil v primerjavi z ustanavljanjem občin v prejšnjem mandatu. Naknadno spreminjanje Ustave RS in Zakona o lokalni samoupravi pa ne sme vplivati že na vložene pobude, saj bi bilo to v nasprotju z javnim povabilom, ki ga je izvedel Državni zbor.

Če zakonodajalec ne bo upošteval volje ljudi in spoštoval zakonodaje, podpisniki peticije ugotavljajo, da bo potrebno vložiti ustrezne pritožbe in o tem seznaniti Evropsko sodišče za človekove pravice.

*Predsednik
Združenja krajevnih skupnosti:
Peter Frelih, dipl. inž. gradb.*

POVZETEK ZAPISNIKA ZDRUŽENJA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Ljubljana, 5. aprila 2002.

Predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev novih občin Peter Frelih je seznanil s potekom ustanavljanja novih občin in nakazal rešitve.

Ustavno sodišče je zavrnilo pobudo krajevnih skupnosti, naj se do dokončne odločitve zadrži izvrševanje Odloka o razpisu referendumov in določitvi referendumskih območij za ustanovitev občin oziroma spremembo njihovih območij.

Predsednik Združenja krajevnih skupnosti je povabljen v Državni zbor na 21. sejo odbora Državnega zbora Republike Slovenije za notranjo politiko, kjer bo edina točka dnevnega reda: Pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o razpisu referendumov in določitvi referendumskih območij.

Ugotavlja, da je le malo verjetno, da bi bila ugodna rešitev.

Če bo tako, se predsedniku ne zdi smiselno, da bi vodil pravne postopke, niti ne bi šli na Evropsko sodišče za človekove pravice.

Veliko smotrneje se mu zdi, da pobudniki, ki so združeni v Združenju krajevnih skupnosti, ustanovijo svojo stranko. Tako izkoristijo množico ljudi in organizacijo, ki je že vzpostavljena, ter si na jesenskih volitvah preko stranke pridobijo moč, s katero bi v prihodnje lahko uspeli. To bi bila Stranka za razvoj.

Predstavniki naj ocenijo, na kakšen odziv bi naletela pobuda za ustanovitev nove stranke v posameznih okoljih.

Večina je zamisel o stranki podprla.

Le-ta naj bi prvenstveno skrbela za enakomeren razvoj Slovenije, varstvo okolja, zaščito podeželja.

*Predsednik
Združenja krajevnih skupnosti:
Peter Frelih, dipl. inž. gradb.*

DELO, 11. aprila 2002.

Odbor DZ za notranjo politiko:

POBUDE 46 KS NISO UTEMELJENE

Državni zbor ni kršil ustave in zakona v predhodnem postopku za ustanovitev občin ter določitev njihovih območij. Takšno mnenje sekretariata DZ za zakonodajo in pravne zadeve, ki ga je podprla večina članov odbora za notranjo politiko, bodo poslali ustavnemu sodišču, ki naj bi odločalo o 46 pobudah za presojo ustavnosti in zakonitosti odloka o razpisu referendumov.

Krajevne skupnosti so najprej predlagale, da bi zadržali izvrševanje odloka, kar je ustavno sodišče v začetku meseca zavrnilo.

Nadalje so pobudniki zahtevali tudi razveljavitev odločitve parlamenta ter razpis referendumov na vseh preostalih območjih, na katerih bi krajan lahko izrazili svojo voljo o ustanovitvi občin. Po mnenju ustavnega sodišča ta zahteva nima pravne podlage. Če pa bo ustavno sodišče kasneje ugotovilo nezakonitost odločitve DZ, lahko zakonodajalec izda nov odlok o razpisu referendumov.

Ustavno sodišče bo tudi presojalo pobude v zvezi z odlokom iz leta 1998, saj krajevne skupnosti navajajo, da je DZ predloge za ustanovitev občine neenako obravnaval, ker je razpisal referendum tudi na območjih, ki so

primerljiva z območji, za katera je letos ugotovil, da ne izpolnjujejo zakonsko predpisanih pogojev.

V razpravi sta sodelovala tudi predsednik Združenja slovenskih občin Anton Kokalj in predsednik Združenja krajevnih skupnosti Slovenije Peter Frelih. Le-ta je poudaril, da krajan želijo na referendumih sami odločati, v kakšni občini bodo živeli, zato naj jim to DZ omogoči. Preveriti pa bi morali tudi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati občine. Predsednik Kokalj pa je še opozoril, da vlada ni opravila analize, katere občine niso sposobne samostojnega delovanja.

Skupina poslancev – Majda Zupan, France Cukjati, Janez Cimperman, Rudolf Petan in Franci Rokavec pa je predložila ločeno mnenje, v katerem navaja, da je odlok DZ pravno pomanjkljiv, saj zakon o postopku za ustanovitev občin še vedno ni usklajen z odločbo ustavnega sodišča v zvezi s sodnim varstvom v predhodnem postopku. Izpodbijani odlok temelji na nepravilnem sklepu, da pobudniki ne izpolnjujejo z zakonom določenih pogojev. DZ naj zakona ne bi pravilno uporabil, saj dopušča ustanovitev občine tudi z manj kot 5000 prebivalci, če so izpolnjeni geografski, zgodovinski, obmejni in gospodarski pogoji. Ta merila so že uporabili pri ustanavljanju občin v letih 1994 in 1998, saj ima kar 95 občin od 192 občin v Sloveniji manj od 5000 prebivalcev. Takšna nedoslednost postavlja državljan v neenakopraven položaj.

Za Delo je poročal Matjaž Albreht.

Zadnja misel v poročanju ostaja naše UPANJE.

Vse gradivo povzel Jože Zupan

O DELU SVETA KS ŠENTRUPERT

Člani sveta KS so se sestali 6. decembra 2001; dogovorili so se za zbor krajanov 23. decembra 2001. Ponovno so se pogovorili o utemeljenosti za samostojno občino. Na seji so tudi rešili prošnji za obdaritev otrok - za Miklavža in za dedka Mraza.

Na zboru krajanov 23. decembra 2001 so bili prisotni tudi župani sosednjih občin - Mirne Peči, Škocjana in Dolenjskih Toplic ter predsednik krajevne skupnosti Mokronog. Vsi prisotni krajanje so se strinjali, da se nadaljuje postopek za samostojno občino. Takšen sklep so po zboru sprejeli tudi člani sveta krajevne skupnosti.

V januarju je bila sklicana 37. seja KS Šentrupert. Obravnavana je bila kadrovska problematika. Alenki Lokar je konec decembra potekla pogodba za zaposlitev preko javnih del. Sprejeli so sklep, da Alenka Lokar dela v KS še tri mesece, da si bo medtem našla zaposlitev. Veliko zanimanje je bilo tudi za razpis pravnika. Sprejet je bil sklep, naj se komisija v sestavi Franc Bartolj, Peter Frelj in Alojz Gregorčič pogovori s kandidati, z najbolj primernim pa bi se dogovorili za pogodbeno delo.

Na Malem Cirkniku (Vrhe) so analize pokazale, da je voda, zato bodo pričeli s poskusnim vrtnanjem. S tem bo rešen problem oskrbe z vodo na Malem Cirkniku.

Na naslednji seji je komisija za izbor pravnika poročala, da je izmed prispelih prošenj povabila dve kandidatki na razgovor. Prva kandidatka še nima delovnih

izkušenj, druga kandidatka pa je stalno zaposlena, vendar izpolnjuje pogoj za honorarno delo. Člani sveta so se strinjali, da povabijo kandidatko Ano Erpič - Strajnar kot honorarno sodelavko.

Na seji v februarju so se člani seznanili s sklepom nadzorne komisije o poslovanju KS v 2001. letu in z njenim predlogom, da se ZAKLJUČNI RAČUN sprejme v predlagani obliki. V letu 2001 je imela KS 93.608.595 tolarjev odhodkov, prihodkov pa 86.139.156 tolarjev. Likvidnostnih težav ni imela, saj je bilo stanje na žiro računu 31. decembra 2001 5.329.247 tolarjev, razliko pa smo krili iz poslovnega sklada - prenos prihodkov preteklih let.

V letu 2001 smo imeli več investicij - rekonstrukcija vodovoda Kamnje - Poštanje v znesku 5.814.734 tolarjev. KZ Trebnje smo plačali polovico kupnine za hišo na trgu v znesku 10.699.091 tolarjev, na lokalni cesti Hom - Kostanjevica smo naredili širitev ceste in utrditev, skupni strošek je znašal 7.122.089 tolarjev. Občina Trebnje nam je za to investicijo prispevala 4.400.000 tolarjev.

Na kulturnem domu smo zamenjali dotrajana okna in vrata v znesku 1.153.110 tolarjev, občina Trebnje je prispevala 1.475.267 tolarjev.

Strošek asfaltiranja krajevnih cest je znašal 20.939.919 tolarjev; v tem znesku so zajete tudi obveznosti iz leta 2000. Občina Trebnje je za krajevne ceste prispevala 9.900.000 tolarjev, krajanje pa 6.695.822 tolarjev.

Obveznost iz leta 2000 je bila tudi za obnovitev prostorov nad mlekarino v znesku 4.146.462

tolarjev in za knjižnico 638.255 tolarjev.

Geodetske meritve so nas stale 1.477.827 tolarjev, javna razsvetljava, električna energija za vrtino Kamnje in Nebesa in upravo KS v znesku 2.598.262 tolarjev, za vaške odbore, koncerte v letu 2001 in za prispevke društvom smo dali 6.379.466 tolarjev, s sponzorstvom za koncerte smo dobili 2.841.000 tolarjev.

S peskokopom v Zabukovju smo imeli stroškov za 948.268 tolarjev, prihodkov pa za 608.749 tolarjev.

Vzdrževanje vodovoda in izgradnja del vodovoda Hom - Sela nas je stalo 5.314.505 tolarjev, z vodarino in s prispevki krajanov za nove priključke pa smo dobili 6.357.627 tolarjev.

Z rezervoarjem na Homu smo imeli 10.889.065 tolarjev stroškov, občina je prispevala 10.000.000 tolarjev.

Ostali stroški so za pisarniški material, pokopališče in delo krajevne skupnosti.

Glavni vir dohodkov je krajevni samoprispevek v znesku 21.553.677 tolarjev, sredstva za stavbna zemljišča od fizičnih oseb 7.499.522 tolarjev, stavbna zemljišča pravne osebe 8.638.937 tolarjev, občina Trebnje je prispevala za vodovod Hom 10.000.000 tolarjev, za asfaltiranje krajevnih cest 9.900.000 tolarjev, za kulturni dom in knjižnico 1.475.267 tolarjev in za cesto Kostanjevica 4.400.000 tolarjev. Ostali prihodki so še obresti za vezana sredstva, refundacija za dela preko javnih del, pokopališče

...

STAVBA NA TRGU JE KONČNO LAST KRAJEVNE SKUPNOSTI

Kot smo poročali, je v začetku aprila stavba Kmetijske zadruge Trebnje postala last krajevne skupnosti Šentrupert.

Vsaj delček zgodovine te stavbe pa nam je odkrila Barica Kostelec, saj je bilo njeno življenje tudi povezano s to stavbo.

»Kot se spominjam, je bil prvi lastnik stavbe na trgu iz rodu Pavlin, starejšim je verjetno še v spominu sorodnik Ladko Pavlin.

Zgodovina te stavbe pa začena biti povezana tudi z našo družino leta 1909, ko je očeta Marka, Belokranjca, povabil kaplan Štrajhar, če hoče dobiti trgovski lokal v tej stavbi. Mislim, da je bila že takrat stavba v lasti Kmetijskega društva, ki je imelo hranilnico in posojilnico. Vhod v stavbo je bil na sredi; desno je bila posojilnica, levo pa trgovina, ki jo je vzel Marko Kostelec v najem. V Šentrupertu se je 1913. leta tudi poročil. Kmalu pa se je že začela prva svetovna vojna; ker je bil oče nekaj bolan, je bil mobiliziran šele 1915. leta – bil je v celjanski fronti, skrbel je za prehrano – v današnjem jeziku bi rekli, da je bil ekonom. Preden se je končala 1. svetovna vojna, sem se jaz rodila; ko me je oče prišel pogledat, se je medtem, ko naj bi se vrnil za fronto, že končala prva svetovna vojna. Vojna se je prej končala tudi zato, ker je v tisti jeseni zelo razsajala španska bolezen, ki je vzela veliko življenj. Žal pa je španska bolezen vzela tudi mojo mamo, ko sem bila stara 13 dni. Kasneje se je oče 1921. leta ponovno poročil – vzel je mamino sestro.

Prvo nadstropje pa je bilo namenjeno za stanovanje. V enem stanovanju smo z dvema sobama živeli mi (iz dveh zakonov je bilo sedem otrok), v drugem pa je bila učiteljica Kromarjeva; le-ta je kasneje vzela k sebi še učiteljico

Hvala, ki je bila begunka s Primorske. Njej je upravljevalec hiše kasneje tudi odstopil svojo sobo, mi pa smo prišli še do tretje sobe šele 1939. leta, ko so stavbo povečali. Poleg teh stanovanj je bila še velika soba, imenovana pevska soba; v njej je bila knjižnica, verjetno pa so bile kdaj tudi pevske vaje, še posebej, ker je bil v njej star klavir, ki pa je enemu izmed mojih bratov zelo prav prišel, ker se je lahko naučil igrati na klavir.

Za nas in za življenje v stavbi je bilo burno 1943. leto; učiteljici Kromarjeva in Hvala sta tisto leto odšli v Ljubljano; ker pa je bila sprememba oblasti, se nista več mogli vrniti. Ko pa so požgali šolo, se je iz Brezovarjeve hiše – dotlej je Brezovarjeva družina živela v šoli – preselila k nam še sestrina družina; sestra je bila poročena z učiteljem Mizeritom. V pevski sobi je bil nekaj časa tudi pouk.

Pomembno leto za to stavbo pa je bilo spet 1954. Tedaj je sestra z družino odšla v Argentino, mi smo se preselili v sedanjo hišo – takrat jo je oče kupil, umrla pa je tudi tedanja poslovodkinja trgovine Roza Tominec.

Starejši Šentrupercani se mojega očeta Marka še dobro spominjajo – tudi zato, ker je bil družaben in kot Belokranjec veselega značaja. Kadar je oče Jožeta Freliha dobil kakšne ljudi v zidanico, je vedno povabil tudi mojega očeta, da je skrbel za dobro vzdušje.

Večkrat me ljudje sprašujejo, če smo bili lastniki te stavbe. Nikoli, pa tudi vesela sem, ker nismo bili, saj bi bili z denacionalizacijo samo stroški, jaz pa še za svojo hišo komaj skrbim.

Vesela pa sem, da je zdaj lastnik te stavbe, v kateri sem živela 36 let, krajevna skupnost, saj se bo tako spet vanjo vrnilo življenje.«

Pogovarjal se je Jože Zupan

Člani sveta so se znova sestali 28. marca 2002. Predsednik sveta Peter Frelj je člane seznanil o poteku letošnjega asfaltiranja cest. V spomladanskem roku so v načrtu v Kostanjevici, pri Jožetu Zaplatarju, Petru Ravnikarju in v Rožemberku – 100 metrov muld. Jesenski rok pa so odseki Trstenik – Pižmoht, Rakovnik – pri Juretu Bizjaku, Okrog, Križev pot, Mali Cirnik.

Z 2. aprilom 2002 je krajevna skupnost Šentrupert postala lastnik hiše v središču Šentruperta. Kupili smo jo od Kmetijske zadruge Trebnje, v pogodbi pa je napisano, da je hiša kupljena iz sredstev samoprispevka in iz lastnih dohodkov.

Na zadnji seji so člani sveta tudi sprejeli sklep, da se Alenko Lokar za določen čas – šest mesecev – zaposli v pisarni krajevne skupnosti.

Predsednik sveta Peter Frelj je tudi poročal o poteku dogajanj za novo občino. Več o tem je v osrednjem poročilu.

Poudarjamo samo željo po ustanovitvi stranke Stranka za razvoj; leta ne bo politična stranka v klasičnem smislu. Združevala bo ljudi, ki jim ni vseeno, kakšna bo prihodnost: enakomeren razvoj Slovenije, zaščita podeželja, varstvo okolja, podpora civilni družbi pri uveljavljanju pravic do države in njenih organov.

Irena Ribič in Martina Anžič

AKTIVNOSTI NA VODOVODNEM PODROČJU

Že v januarju 2002 smo aktivno začeli delati na izgradnji vrtine Vrhe. Pridobili smo soglasja lastnikov parcel za izgradnjo poti – od glavne ceste do lokacije vrtine v dolžini 350 metrov. To je zdaj že realizirano in vrtanje je v polnem teku. 7. februarja 2002 je zaradi nekvalitetne preskrbe z električno energijo pregorel motor črpalke na Homu, zato je bila v nekaterih višje ležečih naseljih krajevne skupnosti motena preskrba z vodo. Kljub dolgotrajni suši se stanje vode v vrtinah ni bistveno spremenilo, kar pa pomeni, da se ni bati pomanjkanja vode.

Milan Prah, vzdrževalec vodovodnega sistema

Novi vodi naproti

Blagoslovitev konj je vedno bolj družaben dogodek

Sejem bil je živ

GREGORJEV SEJEM NA VESELI GORI

Tudi letos smo 9. marca organizirali Gregorjev sejem na Veseli Gori. Tako obujamo dolgoletno tradicijo, ki se je pričela že davnega leta 1734.

V obdobju vojn resda ni bilo sejmov; od leta 1968, ko ga je TD Šentrupert prvič organiziralo, pa do danes, ga

redno prirejamo na prostorih okrog graščine. V davnini je bil živinsko-kramarski sejem in sejem domače obrti; danes živine ni - kot atrakcija se ga udeležujejo konji z njihovimi lastniki. V lanskem letu smo uredili tudi privez za konje, da se v miru odpočijejo, gospodarji pa okrepcajo z domačo jedjo in s pristno kapljico.

Prevelik davek za mladostniško nepremišljenost

Razstavljalcev je bilo letos bistveno manj kot v preteklih letih (samo 85), prihajali pa so iz večine slovenskih pokrajin. Stojnice so bile bogato založene z ribniško suho robo, lončarskimi izdelki, orodji, s sadikami, semeni, tekstilom - seveda tudi kiča, sladkarij in medice ni manjkalo. Letos smo se potrudili in poskrbeli za večji sejmarski prostor za graščino - žal se sejmarji niso selili na lepo urejene površine - navkljub ozvočenju in gostinski ponudbi. Nam bo pa drugo leto uspelo, saj smo že "odkrili" pravi recept!

Veseli smo bili dobrega iztržka od stojnic pa tudi odmevne promocije v kateri so poleg plačane reklame sodelovali Studio D, Radio Slovenija, Kmečki glas, Vaš kanal in Dolenjski list.

Letos bi še posebej pohvalil celotno organizacijsko ekipo, ki je poleg ostalih del, ki jih je opravila pred sejmom, tudi po sejmu složno delovala, tako da smo prostor v kratkem času tudi pospravili. Skratka, bilo je lepo - drugo leto bo pa še lepše - seveda, če se vreme ne bo izneverilo dolgoletni tradiciji.

Bojan Brezovar

POMEMBNO OBVESTILO

Prosimo krajanе, da ob lokalni cesti v Kostanjevici, kjer se je lani cesta razširila in se je zato sprožil plaz, ne odvažajo kamnov!

KS Šentrupert

MED – NEBEŠKI DAR

Društvo kmečkih žena je bilo navdušeno nad Čebelarstvom Pavlin v Semiču. Da bi tudi drugi začutili veselje, prilagamo nekaj receptov in nasvetov.

Kdor pije MEDENI ČAJ, uživa že na zemlji RAJ.

AJDOV MED krepi organizem in pomaga pri okrevanju.

AKACIJEV MED pomirja, blaži utrujenost, pomaga pri čiščenju jeter in pri vnetnih obolenjih grla.

DETELJNI MED je proti utrujenosti, pri okrevanju, proti zadrževanju tekočine v tkivih.

GLOGOV MED blaži srčne slabosti in hitro bitje srca.

HOJEV MED pomaga pri slabokrvnosti.

KOSTANJEV MED je koristen za krvni obtok, prebavila, jetra in pri nespečnosti.

LIPOV MED pomaga pri premagovanju prehlada.

SONČNIČNI MED vrača moč in voljo ter blaži vročinska stanja.

SMREKOV MED je odličen za izkašljevanje, pomaga pri obolenjih dihal.

TRAVNIŠKI ali CVETLIČNI MED krepi srce in ožilje.

ŽAJBLJEV MED je koristen za dihala.

In še kakšen recept:

RECEPT ZA SLADOLED:

Rabite:

15 dag medu, sok 3 limon, 1 zavitek vaniljevega sladkorja in 50 dag zrelih jagod.

V kozico dajte vaniljev sladkor, med in precej sok limon. Počasi segrevajte. Ko zavre, odstranite z ognja in pustite, da se ohladi. Očiščene in oprane jagode se-

sekljajte v mešalniku ter prilijte ohlajeno medeno zmes. Premešajte, vlijte v posodo in dajte v zamrzovalnik. Preden ponudite sladoled, ga okrasite z jagodo. Enako lahko pripravite zelo okusen sladoled tudi z borovnicami ali s figami.

RECEPT ZA PALAČINKE V MEDENI VINSKI OMAKI:

Za testo: 20 dag moka, 2 jajci, 4,5 dl mleka, 3 dag masla, maslo za peko in ščepec soli. Za omako: 2 dl rdečega vina, 7,5 dag cvetličnega medu, 1,5 dl pomarančnega soka, 1 nagljevo žbico, 1 žlica škrobne moka, malo cimeta.

Iz moka, jajc in malo mleka naredite najprej gosto testo, temeljitoga premešajte in ko bo zmes gladka, dolijte preostalo mleko, stopljeno maslo in ščepec soli. Premešajte in pustite počivati na hladnem. Nato specite palačinke, odcedite jih na vpojnem papirju, nato pa jih zložite na topel krožnik.

Vse sestavine – razen nagljeve žbice – dajte v mešalnik in premešajte, da dobite nekakšno kremo. Prelijte v kozico, dodajte žbico in med kuhanjem mešajte z leseno žlico. Omaka naj bo precej gosta. Palačinke prelijte z vročo omako, iz katere ste odstranili nagljevo žbico.

Še en nasvet:

Če hranite med na hladnem, se bo strdil; pravimo, da kristalizira. V prejšnje tekoče stanje ga spravite z blagim segrevanjem, pri tem ne presežite temperature 60 stopinj, da ne uničite nekaterih pomembnih sestavin.

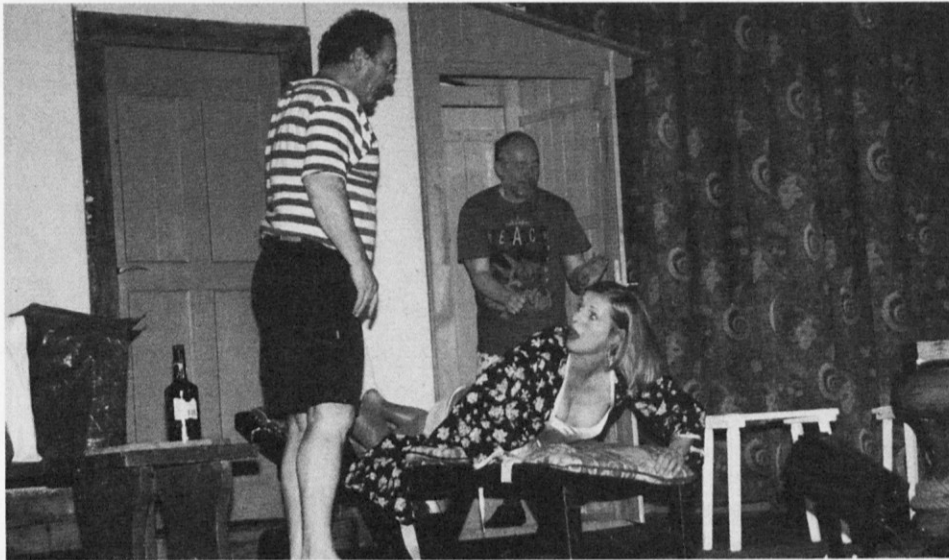
Malči Kostevc, predsednica

KULTURNO DRUŠTVO ŠENTRUPERT – DOGAJANJA V NJEM IN OKOLI NJEGA

Vesel sem, ker je kulturno življenje v Šentrupertu na splošno veselje vseh posebno v zimskem času zelo zaživel. Vedno nas preseneča Osnovna šola dr. Pavla Lunačka z vso svojo dejavnostjo in s prireditvami. Nepozabno doživetje je bilo ob predstavitvi knjige Korenine naše preteklosti – gradivo je zbral in uredil prof. Jože Zupan. Predstavitve je zbrala same pomembne ljudi, ki jim je mar kulturna dediščina – na čelu z našima dobrima znancema dr. Markom Marinom in umetnostno zgodovinarico Majdo Frelih Ribič. Vsi so poudarjali, da se sploh ne zavedamo, kakšno veliko delo je opravil Jože Zupan – vse zato, da bi se ohranile vrednote Šentruperta.

Veliko sprememb je tudi pri godbi svetega Ruperta. Na izrednem občnem zboru so godbeniki izvolili novo vodstvo; predsednik godbe je postal Jože Kos z Velikega Cirknika. Dirigent godbe pa je postal akademski glasbenik Boštjan Dimnik in smo lahko ponosni, ker se že v zelo kratkem času kaže velik napredek. Tu bi se moral zahvaliti za sodelovanje ravnateljici Glasbene šole Trebnje Tatjani Mihelčič Gregorčič, pa seveda tudi našemu dobrotniku Jožetu Anderliču. Naši godbeniki bodo pripravljene, da se nam na novo predstavijo ob gasilskem prazniku na čast svetega Florijana – 28. aprila – na trgu in v cerkvi, za prvi maj pa bodo pripravili budnico po naših vaseh.

Domača gledališka skupina v tej sezoni zaradi obremenjenosti z različnim delom ni mogla pripraviti gledališke predstave; zato pa je predsednik sveta Peter Frelih povabil ljubljanske igralce, ki so se nam predstavili kar s tremi komedijami: Mož moje žene, Krivica boli in Ljubimec najine žene. Vrhunski igralci Ivo Ban, Iztok Valič – le-ta je tudi vodja gledališča v Mostah – in Zvezdana Mlakar so lahko pokazali svoje sposobnosti in

Smeh krepi zdravje

Besede zahvale

navdušili krajane, da ni manjkalo gledalcev. Seveda pa krajani zelo radi gledajo domače igralce – upajmo, da bo naslednjo sezono znova tudi domača predstava.

Rad bi pohvalil gospoda župnika Mirka Simončiča, saj zna v sklop verskih dejavnosti pritegniti otroke in odrasle. Lahko smo ponosni, ker delujejo kar trije zbori – mešani cerkveni pevski zbor, otroški pevski zbor in glasbena skupina Cantamus. Hkrati pa šola in župnija skrbita, da je v zadnjih letih izšlo precej knjig, ki so tako ali drugače povezane s Šentrupertom.

Krajevna skupnost, kulturno društvo in turistično društvo so sklenili, da bomo tudi letos imeli tri poletne koncerte v okviru vseslovenske

dejavnosti IMAGO SLOVENIAE – PODOBA SLOVENIJE.

Zelo sem vesel, ker se kulturni dom obnavlja. Tako smo pred novim letom montirali nova okna in vrata; srčno upam, da bomo letos lahko uredili še zunanost stavbe. Sredstva za obnovo dobimo preko natečajev, vedno pa nam pomaga tudi krajevna skupnost Šentrupert.

Spoštovani krajani, vesel sem, ker se s skupnimi močmi da veliko narediti. Že zdaj vas vabim na obisk kulturnih prireditev v naslednjem obdobju, saj s tem bogatite sebe, hkrati pa ustvarjate zadovoljstvo vsem tistim, ki si prizadevamo, da bi bil Šentrupert kulturno bogat kraj.

Peter Kurent, predsednik

TURISTIČNO DRUŠTVO ŠENTRUPERT NA NOVIH POTEH

Turistično društvo Šentrupert je v tem letu zastavilo aktivnosti z novim zagonom in s svežimi močmi. V društvo smo pritegnili novega člana, arhitekta Ruperta Goleta, ki že več let oblikuje razna gradiva, med drugim tudi krajevno glasilo ŠentRUPERT. Z Občnim zborom bo prevzel vodstvo društva; z njim vnašamo v našo sredino nove poglede, nove ideje, nov način dela. Z že obstoječimi smernicami in zamislimi bomo lahko dosegli uspešno sodelovanje.

Za začetek pa najprej pogled v zgodovino društva; to je opravil dolgoletni predsednik Bojan Brezovar:

Malokdo ve, da je bil ustanovni občni zbor Turističnega društva 5. decembra 1965. Prvi predsednik društva je bil dr. Jože Jaklič, tajnik društva pa Maks Kurent. Že takrat je bilo zbranih 37 članov. Začetek društva je bil zelo povezan v skrbi za urejen kraj, hkrati pa so veliko pripomogli k obujanju starih običajev. Izhodišče dejavnosti je bilo v društvenih prostorih v graščini na Veseli Gori. Le-ta je še posebej zaživela, ko je postal predsednik Bojan Brezovar, tedanji ravnatelj osnovne šole. Največja dejavnost v vseh teh letih je bila prav gotovo razstava arhitekta in slikarja Borisa Kobeta in ustanovitev muzeja kmečkega orodja – vse v letu 1975. Prav z muzejem kmečkega orodja je Vesela Gora postala pomembna turistična točka, mnogokrat središče občinskih prireditev in zbirališče tudi mednarodnih delegacij. Nato je prišlo obdobje zatišja, dokler niso bile ponovno večje aktivnosti – tudi v sodelovanju s čebelarso družino, da se je obudil spomin na Petra Pavla Glavarja in

Aleksandra Lunačka ter se osnoval manjši čebelarški muzej.

Muzej pa je ves čas kar klical po zaščiti predmetov in po strokovni ureditvi; a vse se je vedno končalo pri pomanjkanju sredstev. Šele z vključitvijo v Celostni razvoj podeželja in obnova vasi in z razumevanjem krajevne skupnosti je kanček upanja – ki se prav v današnjem trenutku razrašča, da bo muzej kmečkega orodja spet odprt za javnost.

A kljub vsemu je bilo v zadnjem desetletju marsikaj narejeno. Ko sem postal predsednik, je bilo obdobje aktivnega vključevanja tudi v pomembne počastitve obletic – 950-letnice prvega imenovanja te pokrajine, 600-letnica začetka gradnje gotske cerkve, počastitev 25-letnice Turističnega društva Šentrupert, a tudi vključevanje v širšo turistično dejavnost, kar nam je pred leti prineslo tudi največje priznanje Turistične zveze Slovenije. Prav gotovo pa smo lahko veseli, da je Gregorjev sejem, med najstarejšimi sejmi v Sloveniji, tako živ, da je ob vsakem vremenu nešteto obiskovalcev. Višek zadnjih let pa je prav gotovo oblikovanje Steklasove pohodne poti; dolgo smo jo načrtovali – prav zato, da bi dlje živela. Če pomislim, koliko pohodnikov se je že zvrstilo po njej, lahko rečem, da smo na pravi poti, ko bomo lahko tudi s širšo turistično ponudbo zaznamovali pot ne samo v ožjem prostoru, pač pa kar v vse-slovenskem prostoru; to pa je že hkrati naša sedanost in prihodnost.

A za nas je zdaj važna tudi USMERITEV društva:

Društvo je usmerjeno v notranje povezovanje vseh aktivnosti na področju kulture in turizma v krajevni skupnosti Šentrupert ter združitve v celostno zaključeno ponudbo navzven.

Da bi ta cilj dosegli, bo društvo namenilo veliko pozornosti motiviranju svojih članov in pove-

zovanju med posameznimi društvi in aktivnostmi.

Z združenimi močmi bomo tako kakovostno in količinsko dvignili turistično in kulturno podobo in ponudbo Šentruperta.

Poiskali bomo prednosti in drugačnosti, ki jih ima Šentrupert, da bi bila to tudi prednost v turistični ponudbi.

Na vseh področjih se bomo povezovali s stroko.

PREDNOSTNE NALOGE:

- Prireditve
- Izvedba programa IMAGO SLOVENIAE – PODOBA SLOVENIJE
- Nova predstavljena gradiva
- Pomoč in sodelovanje pri urejanju kmečkega muzeja in vinoteke
- Projekt prenočišč v zidanicah
- Organizirana povezava vseh društev v skupno delovno telo ter oblikovanje projektnih skupin
- Ponatis Steklasove knjige ZGODOVINA ŽUPNIJE ŠENTRUPERT
- Postavitev spominske plošče prof. Ivanu Steklasi
- Podaljšanje Steklasove poti na Dole
- Prizadevanja za ohranitev gradu Škrljevo
- Prizadevanja za ureditev naselij – očiščevalne akcije, ocenjevanje urejenosti naselij.

Če se z načrtovanim strinjate, preberite še tole:

Spoštovane članice, spoštovani člani **TURISTIČNEGA DRUŠTVA ŠENTRUPERT!**

Leto je naokrog, zato je prav, da se pogovorimo o delu našega društva. Poročali vam bomo o uspehih, a tudi neuspehih, ter predstavili usmeritev – pri tem pa še posebej želimo slišati tudi vaše mnenje.

Torej vas vabimo na

OBČNI ZBOR TURISTIČNEGA DRUŠTVA

v nedeljo, 5. maja 2002, ob 9. uri v kulturnem domu v Šentrupertu. Hkrati pa vabimo tudi na degustacijo dobrot domačih gostilničarjev, ki se bodo za to priložnost še posebej potrudili.

Občni zbor bo potekal po naslednjem »voznem redu«:

1. Izvolitev vodstva društva
2. Pregled dela v zadnjem obdobju
3. Predstavitve programa
4. Pogovor z gosti
5. Nastop pokrajinskih pevk iz Turističnega društva Žužemberk
6. Nastop Vinogradniškega pevskega zbora Šentrupert

Veselim se skupnega druženja in vas prisrčno vabimo, da se občnega zbora udeležite v čim večjem številu.

KJER JE VOLJA, TAM JE MOČ!

*Vabita
Bojan Brezovar in Rupert Gole*

Obvestilo!

V Velenju bo v soboto, 18. maja, srečanje turističnih društvenih delavcev iz Slovenije.

Člani turističnega društva Šentrupert si želimo tega srečanja udeležiti v čimvečjem številu. Kdor bi želel sodelovati na tem srečanju, naj svojo namero sporoči tajnici Martini na krajevno skupnost (tel.: 34 34 600). Glede na število prijav bo turistično društvo organiziralo prevoz.

V program srečanja so vključene tudi sledeče aktivnosti: voden ogled mesta Velenje, ogled Muzeja premogovništva Slovenije, ogled Velenjskega gradu in muzejskih zbirk, ogled cerkve na Šaleku in Šaleškega gradu in ogled Kavčnikove domačije. Vsi ogledi, razen Muzeja premogovništva, so brezplačni.

UVODNE BESEDE OB BLAGOSLOVU PREŠE V KAMNJU

Naj v imenu organizacijskega odbora za postavitev obeležja in v imenu gorjanov vinskih goric Sela, Goljek in Hom ter tudi v imenu vaščanov Kamnja, kjer se nahajamo, vse prisrčno pozdravim.

Zbrali smo se, da blagoslovimo, s tem pa tudi uradno izročimo namenu to starodavno, lepo obnovljeno prešo, simbol in okras starih zidanic, naših vinskih goric, naših vinorodnih krajev. S to prešo so nekdanj naši predniki iz grozdja stiskali žlahtno vinsko kapljico, danes pa začenja na tem mestu svoje novo poslanstvo – vabiti in usmerjati popotnika in obiskovalca v naše prelepe gorice, zasajene z žlahtno trto, kjer sta doma pesem in veselje in od koder je tako lep razgled na našo prelepo šentrupersko dolino!

Ta preša pa naj ne bo le nostalgichen etnološki spomenik nekih davnih,

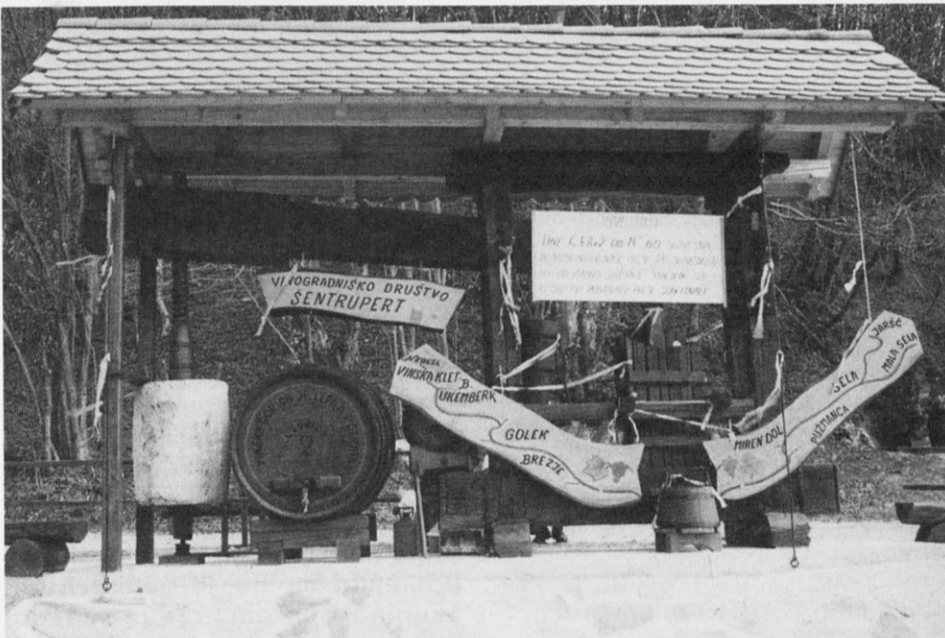
minulih časov in spomin na naše očete in dede, katerim je služila, pač pa naj nas povezuje in združuje tako ob trdem delu v vinogradu kakor tudi ob trenutkih veselja, radosti in dobre volje, ko se dobimo ob kozarčku poštene kapljice iz naših s soncem obsijanih goric!

Naj bo ta preša torej trden most med nami, most, ki nas združuje in utrjuje naše medsebojne odnose ter hkrati povezuje in dopolnjuje naše vsakdanje trdo delo z radostjo v srcu in s prešerno pesmijo na ustih sredi teh naših prelepkih vinskih goric.

In potem bomo res lahko dejali, da je naša govorica pesem, da je naša pesem vriskanje in tako potrdili Pavčkove besede:

Nekje na Dolenjskem so kraji ...
Hiša, vinograd, košček polja ...
Tam so meseci sami maji.
Tam sem za zmeraj doma.

Jože Ramovš

Preša - za podaljšanje njenega življenja

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA

V mesecu marcu so odborniki Rdečega križa obiskali in skromno obdarili vse naše krajanje v domovih starejših občanov v Metliki, Novem mestu, Trebnjem in Grosupljem.

Z obiskom smo ji hoteli povedati, da še mislimo nanje in da so še vedno naši – krajanje krajevne skupnosti Šentrupert.

V zadnjih tednih smo bili v organizaciji RK močno prizadeti zaradi nepravilnosti, ki so se dogajale v Republiški organizaciji Rdečega križa. Stvari so se končno uredile in prepričani smo, da bo novo vodstvo vrnilo ugled Rdečemu križu, kakršnega je že imel v preteklosti.

Ob tej priložnosti bi rada povedala našim krajanom, naj sprejmejo naše odbornike, ki se bodo oglasili pri njih za članarino, brez sumničenja. Ves denar, ki ga zberemo s članarino, prispevki dobrotnikov in z razumevanjem vodstva krajevne skupnosti Šentrupert, ostane pri nas, izključno za potrebe naših ljudi.

Vsi odborniki pa ljubiteljsko delamo – brez vsakršnih nagrad – naš cilj je samo, da bi lahko pomagali tistim, ki so pomoči potrebni.

Marija Brezovar, predsednica

UTRIP ŽUPNIJE

UTRIP ŽUPNIJE OD MIKLAVŽA DO VELIKE NOČI

Po naših župnijah se marsikaj dogaja, čeprav ne v tako velikem obsegu kot v večjih mestih, a vendar so to za nas velike stvari.

Božično-novoletni utrip se je začel že s pripravo na miklavževanje. Otroška dramska skupina, ki jo vodi sestra Ivanka Zakrajšek, je pripravila lepo in moderno igrico, s katero smo pričakali Miklavža. Parkljev med ministranti ni bilo težko dobiti, za pripravo odra v kulturnem domu pa je skupaj z oskrbniki poskrbel Marko Suhoveršnik. Za darove smo dobili nekaj sponzorjev, tako da smo z mladinci pripravili preko 300 daril. Miklavževanje je lepo, saj je bila dvorana kar premajhna, obdarovali smo otroke do drugega razreda, otroški pevski zbor, ministrante ter njihove bratrance, sestrične in prijatelje od drugod, saj se ob takih priložnostih vedno zberejo na pravem mestu.

Na začetku božične devetdnevnice so že po tradiciji učenci 8. razreda v župnijski cerkvi naredili prijetne jaslice. V soboto pred božičem pa je v cerkvi potekal koncert trebanjskega okteta Lipa in pojočih gostov Klapa iz Zadra; sponzorja sta bila Trimo Trebnje in naš rojak Darko Bartolj. Ljudje so cerkev napolnili skoraj do zadnjega kotička.

Pred samo polnočnico je otroški pevski zbor pripravil igrico kot pričakovanje rojstva Odrešenika. Kljub mrazu in pozni uri se je polnočnice udeležilo poleg nastopajočih še veliko otrok. Med mašo pa sta prepevala mešani cerkveni pevski zbor in skupina Cantamus.

Prav Cantamus se je naslednji dan, na božič popoldne, odpravil v Postojnsko jamo, kjer so sodelovali s prepevanjem pri živih jaslicah.

Oktet Lipa vedno navduši

Popestritev programa: Klapa Intrade iz Zadra

Teden po božiču je bil namenjen koledovanju. V času od 26. do 29. decembra smo obiskali vse družine v šentruperski fari. Prvi dan je bila z nami misijonarka s. Zvonka Mikec in tako smo še z večjo zavzetostjo koledovali za misijone. Poleg župnika Mirka, Marka in Mirana so skupine otrok z veseljem spremljali starejši mladinci in nekateri mladi starši.

Popoldne, na dan svete Družine, pa smo pripravili božično-novoletni

koncert domačih pevskih zborov. Otroškega vodi Mateja Ramovš, skupino Cantamus povezuje Mateja Ahlin, mešani cerkveni pevski zbor pa prepeva pod taktirko Mirana Sajovica. Vsak zbor je zapel nekaj pesmi, na koncu pa so družno zapeli: Sveta noč. To je bil res lep koncert, udeležilo se ga je veliko ljudi. Skupina Cantamus je prav tedaj izdala svojo prvo zgoščenko z naslovom Verjemi v sončne dni;

nanjo so posneli svoje najljubše pesmi.

V ta čas praznovanj je sodilo tudi praznovanje 80. rojstnega dneva gospodinje Pepce. V svoji skromnosti ni ničesar želela, a so jo sorodniki in prijatelji presenetili s slovesnim kosilom, na katerem se je zbralo preko 50 gostov.

Silvestrski večer je drugi sveti večer. Spet smo pokadili in blagoslovili župnišče ter zmolili rožni venec, nato pa nekateri bolj, drugi manj umirjeno pričakali novo leto. Marko je z ministranti in drugimi pričakal novo leto na mostovih Bistrice, kjer so pripravili petardiado. Večini nevšečna in zoprna zadeva je njihovo metanje petard postalo prava polnočna simfonija, ki jo je obogatil ognjemet – pripravili so ga nekateri starši. Verjetno je boljše organizirano kot razpuščeno prestopniško obmetavanje in strašenje.

Novega leta dan je bil v znamenju miru, saj je večina počivala. Dopoldanske maše so bile lepo obiskane, voščili smo si zdravja in blagoslova ter se ob praznični mizi srečali s sobrati v redovniški in duhovniški službi.

In že je bil velikonočni utrip ...

Kristus je umrl, da nam je podaril življenje. Torej ga živimo kot veseli kristjani, polni zaupanja v Boga in v bližnje. Temu je sledilo tudi župnijsko delo in dogajanje. Prav je, da na prvem mestu omenimo redno, včasih monotono življenje, katerega vir je vsakodnevna sveta maša, iz njega pa izhaja vse drugo dogajanje.

Z otroki in ministranti smo popestrili zimske počitnice na Trsteniku, kjer smo se navduševali nad belimi krpami in odkrivali nove in nove oblike veselja na snegu.

V postnem času nas je pobožnost križevega pota duhovno pripravljala na velike dogodke odrešenja. To se je pokazalo tudi navzven – pri obiskih pobožnosti ob postnih nedeljah popoldne, kjer so sodelovali tudi bodoči birmanci.

Sam veliki teden je bil odet v praznično tesnobo, da nas je

Ko se pesem razlega, nam je toplo pri srcu

pripravil na pravo veselje velike noči. Za cvetno nedeljo ste lahko pri zvoniku farne cerkve opazili 16-metrsko butaro, ki sta jo tako lepo naredila ministranta David Novak in Jožko Bartolj.

Bogoslužja velikonočnega tridnevja so sooblikovali razni sodelavci, pevci, ministranti in skrite pridne roke, zato jim vsa zahvala, da je bila

VELIKA NOČ naš praznik in da je Kristus res zaživel med nami.

Otroci so pod vodstvom katehistinj sester HMP pripravili lep program za dan staršev in se tako zahvalili za življenje in ljubezen, ki jo izkazujejo starši. Vsi pa smo se lahko zahvalili za ta dar Bogu pri farnem prazniku in čaščenju.

Na materialnem področju pa nadaljujemo aktivnosti na podružnici Okrog z obnovitvijo celotnega ostrešja, prav tako nadaljujemo obnovo Križevega pota (tako kapelic kot tudi same cerkvice), poteka pa tudi obnova na Velikem Cirkniku. Vsa ta dela pa so seveda v rokah nas vseh, ki čutimo s to prelepo dediščino naših dedov.

Mirko Simončič

VRTNARSKI KOTIČEK

Sleči - priljubljene okrasne rastline tudi pri nas

Pomlad je čas, ko imamo obilico dela na zelenjavnih vrtovih, skušamo pa polepšati tudi okolico naših hiš z zasaditvijo okrasnih grmovnic in drugih rastlin. Danes bomo v naši rubriki omenili vse bolj priljubljene okrasne rastline sleče ali rododendrone. O njihovem gojenju je pripravila sestavek sodelavka Kmetijske šole Grm Novo mesto, univ.dipl.inž. Marjana Kos, posredovala pa Gabrijela Šturm.

Strokovno ime za sleče je Rhododendron, spadajo pa v družino vresovk. Pri nas so znane tri vrste v naravi razširjenih slečev, od katerih sta dve na osnovi Zakona o ohranjanju narave uvrščena na Rdeči seznam ogroženih rastlinskih vrst.

Značilnosti slečev

Sleči so grmi, včasih tudi manjša drevesa, visoki od 10 cm do več metrov. Glede na trajnost listov so lahko vedno zeleni, prezimno zeleni ali listopadni. Odlikujejo jih številni zvončasti cvetovi, združeni v socvetja na vrhu poganjkov in zelo različnih barv.

Gojitvene zahteve

Sleči za svojo rast potrebujejo rahla in zmerno vlažna tla, ki so kisla (pH

4 - 5). Nikoli jih ne sadimo na sončno pripeko, temveč vedno v polsenco. Če ne zadostimo tem pogojem, je rastlina obsojena na počasno hiranje in propad. Pri nakupu pazimo, da je rastlina zdrava, neizsušena, da ima dobro razvit koreninski sistem in številne popke. Najbolje je, da za sajenje vresovk uporabimo specialne substrate za sajenje le-teh. Lahko pa tudi sami naberemo kisló prst v gozdu (igličavko, vresovko ali štorovko). Igličavko najdemo pod iglavci, vresovko naberemo tam, kjer rastejo borovnice, štorovka pa nastane z razpadanjem drevesnih štorov.

Izkopljemo jamo, ki naj bo vsaj dvakrat toliko velika, kot je premer korenin. Koreninsko grudo sadike preprijemo z vodo. Drevesni kolobar pokrijemo z zastirkó, ki preprečuje rast plevelom in izhlapevanje vode.

Oskrba slečev

Sleči imajo izredno plitve korenine, zato jih nikoli ne okopavamo, najbolje je, da tla zastiramo z lubjem, s šoto ali kakšnim drugim organskim materialom. Spomladi jih pognojimo s specialnimi gnojili za vresovke. V bazičnih ali pretežkih in nepropustnih tleh se pojavi listna bledica. Listi so rumenkasti z zelenimi listnimi žilami v sredini. Tla poskušamo dodatno zakisati in izboljšati z dodajanjem kislíh substratov. Prav tako jih je potrebno dodatno dognojiti z železom.

V naših razmerah moramo bolj

Cvet rododendrona

občutljive velikolistne sorte pozimi zavarovati pred mrzlimi vetrovi in zimskim soncem.

Obrezovanje ni potrebno, izjemoma kadar želimo rastlino pomladiti, kar je potrebno pri spodaj ogolelih grmih.

V suhem poletnem času nikakor ne smemo pozabiti na redno zalivanje.

Uporaba slečev

V vrtovih so cenjeni zaradi bujnega in barvitnega cvetenja v spomladanskem času. Nekateri listopadni sleči se ponašajo tudi z jesensko barvitostjo listov. Vedno zelene vrste so zanimive tudi pozimi.

Kadar jih sadimo v skupinah, moramo paziti na višino rastline, čas cvetenja in harmonično sestavo barv. Sortni izbor slečev je zelo širok, izbiramo lahko med številnimi barvami in njihovimi odtenki (rdečo, belo, rumeno, oranžno, vijolično, modro).

Če nimate vrta, pa bi vseeno želeli uživati ob lepoti sleča, ga lahko gojite tudi kot posodovko.

Marjana Kos

KULTURNI UTRIP KRAJA IN ŠOLE

CANTAMUS: VERJEMI V SONČNE DNI

Že vrsto desetletij je Šentrupert poznan kot kraj, kjer se veliko poje. Poleti 1999 se je vsem pevskim zborom pridružila še skupina Cantamus. Povezalo nas je veselje do petja in glasbe ter želja po druženju. V skupini Cantamus sodelujemo: Mateja Ahlin in Mateja Gorenc – sopran, Branka Ahlin, Katja Podlogar in Mateja Ramovš – mezzosopran, Antonija Berk in Marička Berk – alt ter Jože Krnc, ki nas spremlja s kitaro. Pri nekaterih pesmih pa Antonija zaigra tudi na flavto.

Glasba nam vsem že od otroštva pomeni sestavni del življenja, saj smo vse peke po različnih otroških in mladinskih zborih (v šolskem, v glasbeni šoli in v župnišču). Petje je za nas nek poseben način izražanja. Vesele smo, če s pesmijo razveseljujemo ljudi okrog nas. S svojim petjem poskušamo polepšati predvsem praznična bogoslužja v Šentrupertu, kar nekaj parov pa je ob zvokih naših pesmi stopilo na skupno življenjsko pot.

Prvič smo se predstavili avgusta 1999 v podružnični cerkvi svete Barbare na Okrogu. V spominu pa so nam ostali tudi nastopi v Brestanici, na Dolah pri Litiji, v Kliničnem centru v Ljubljani, v zaporu na Dobu, ob živih jaslicah v Postojnski jami, v Velikem Gabru ... V čast nam je bilo, da smo lahko sodelovali tudi pri predstavitvi dveh za Šentrupert pomembnih knjig: vodnika Šentrupert na Dolenjskem in zbornika Korenine naše preteklosti.

V decembru smo skupaj z župnijskim mešanim in otroškim pevskim zborom pripravili božični koncert.

Dolgo časa je bila naša največja želja, da bi pesmi, ki jih še posebno rade pojemo, posneli na zgoščenko. Pri uresničitvi te želje nam je

Verjemi v sončne dni, četudi je v aprilu veliko deževalo

Cantamus v cerkvi sv. Ruperta

pomagal gospod župnik Mirko Simončič. Tako smo v začetku novembra 2001 v studiu Objem v Šentjerneju posneli trinajst pesmi. Nekatere pesmi so priredbe znanih duhovnih pesmi, šest pa je avtorskih (napisala jih je Mateja Ramovš). Zgoščenko smo dali naslov Verjemi v sončne dni. Ovitek je oblikoval Marko Suhoveršnik.

Veseli bomo, če boste ob poslušanju

naših pesmi z nasmehom zrli v sončne dni:

Včasih pot življenja
se neskončno težka zdi,
sovrastvo kar naenkrat
zamegli vse svetle dni.

A nikoli ne obupaj,
ljubi, čeprav boli,
verjemi v sončne dni – ljubi!

Mateja Ahlin

ŠOLSKI UTRIP

SREČANJE Z DEDKOM MRAZOM

Mesec december je za mlade nekaj posebnega. Še posebno se ga veselijo predšolski otroci, saj jih obdarujejo dobri možje, kot so: MIKLAVŽ, BOŽIČEK in DEDEK MRAZ. V krajevni skupnosti Šentrupert je bilo obdarjenih 160 otrok; veseli nas, da se to število iz leta v leto povečuje.

Na šoli smo pripravili vabila, ki so jih učenci šole razdelili svojim bratcem in sestricam, a tudi

sosestovim malčkom.

Prireditvev je bila v nedeljo, 23. decembra, v dveh skupinah. Sodelovali so učenci otroškega pevskega zbora in ritmična skupina – oboje pod vodstvom prof. Nataše Brčar. Ker ni bilo snega, se je dedek Mraz med malčke pripeljal s skirojem; za njih je bilo to posebno doživetje. Malčki so mu zapeli nekaj pesmic, hkrati pa komaj čakali, da jim je dedek Mraz razdelil darila.

Otroci in starši so se srečni in veseli poslavljali, kar nam je bilo vsem, ki smo sodelovali, v veliko zadovoljstvo.

Irena Dim

Prijeten spomin na dedka Mraza

OBISKALA NAS JE PISATELJICA IVANKA MESTNIK

Pisateljica je svoj dopust preživljala na turistični kmetiji na Hrastnem, kjer je uživala v svežem zraku, prečudoviti naravi in ustvarjala novo knjigo.

Obiskala pa je tudi našo šolo. Povedala nam je, da piše zgodbe za

otroke in za odrasle.

Predstavila nam je delo z naslovom GORJANSKI ŠKRATI V KRALJESTVU BRBUČA. Nastopajo sami dobri škrti, ki živijo na Gorjancih, Brbuč pa je povodni mož. Idejo za škrate je dal ilustrator Jože Kumer. Zaupala nam je, da že piše novo zgodbo o škrtih.

Najbolj je ponosna na knjigo z naslovom Izlet na Modri planet, ki jo je posvetila svoji vnukinji.

Tudi učenci smo v nižjih razredih prebrali njeno delo Medvedek na obisku.

Ura s pisateljico je hitro minila, saj so nas njeni škrti čisto prevzeli.

Tjaša Brčar, 5. razred

SREČANJE S PESNICO LOJZKO ŠPACAPAN

Pesnica Lojzka Špacapan je žena pesnika Ivana Minattija.

Našo šolo je obiskala skupaj z založnikom Davidom Tasičem iz založbe Karantanija, kjer je izšla njena pesniška zbirka SPLETAM GNEZDO ZA PTICE.

Pri nas je bilo njeno delo prvič predstavljeno. Učenci smo jo navdušeno poslušali, saj je vse pesmi pripovedovala na pamet. Povedala nam je, kako je delo nastalo. Zelo rada hodi v naravo, opazuje in vidi še tako drobne stvari, ki se drugim zdijo čisto vsakdanje in nepomembne. Govori o pticah, ki se selijo, o osamljenem zajčku, o oblaku, travah ...

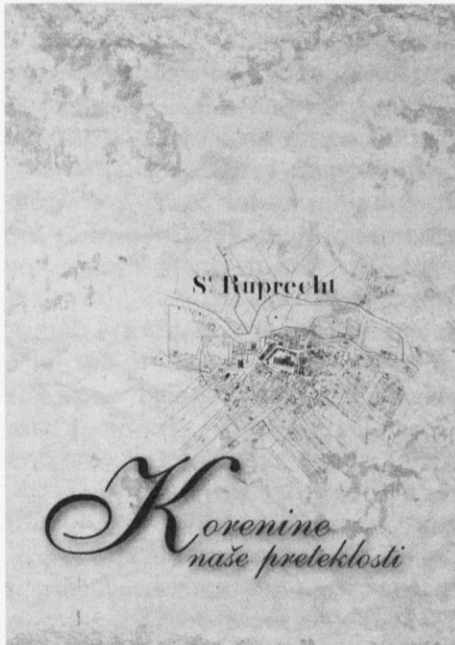
Svoje »spletanje« pa je končala s pesmijo o dnevu, ki se odpravlja spat.

Barbara Škoda, 8. razred

ZBORNİK KORENINE NAŠE PRETEKLOSTI – NAŠA RASTOČA KNJIGA

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka se ponaša s čudovito knjigo – z zbornikom Korenine naše preteklosti, ki ni pomemben le za šolo, ampak za vse Šentrupercane.

Zbornik je plod dela strokovnjakov, učiteljev, učencev in krajanov. Vse gradivo je zbral in uredil nekdanji ravnatelj Jože Zupan, tehnično pa

oblikoval arhitekt Rupert Gole. Delo je izšlo ob mednarodnem letu kulturne dediščine.

»Če hočemo graditi prihodnost, moramo v sedanost vtakati vrednote preteklosti!« Tako se glasi moto. Vse gradivo je razdeljeno na 12 poglavij – kot ima tudi leto zaokroženo 12 mesecev.

V prvem poglavju so predstavljene vse publikacije – vključno s temeljnimi delom naše zgodovine – Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem prof. Ivana Steklase iz leta 1913.

Drugo poglavje Pogled v zgodovino nam skozi mnenja strokovnjakov odstira dogajanja v preteklih stoletjih.

Nadalje spoznamo dolino gradov, sakralne spomenike, kjer sta slikovito predstavljeni cerkev svetega Ruperta in cerkev na Veseli Gori.

Sledijo predstavitve osebnosti, zaznamovane v spomin; o bivalni kulturi, o kozolcih, ki so ponos naše doline, o čebelarstvu, šent-ruperskem narečju, ljudskem izročilu.

V poglavju Pričevanja so zapisane misli nekaterih krajanov, ki so skozi besedo skušali ohranjati vrednote preteklosti.

Zadnje poglavje je namenjeno

besedi - Beseda kot najvišja skrivnost; to je bližnjica do človeka, pot do ljudi.

Pesnik Tone Pavček, veliki ljubitelj Šentruperta, je povedal: »Dolenjska pokrajina je pokrajina bližine, topline, slovenske dvojine ...«

Naj sklenem z mislimi Zalke Valas, ki je med najstarejšimi krajankami: »Šentrupečani, radi imejte Šentrupert! Šentrupert je vir zdravja.« Verjamete?

Na naših knjižnih policah pa se bohoti sklepno delo – z nadvse lično naslovnico (lehnjak s šentruperske cerkve). To je naš zbornik.

Velika zahvala prof. Jožetu Zupanu, ki je pripomogel, da smo dobili svojo RASTOČO KNJIGO.

Janja Jerovšek

2. APRIL – DAN NAŠE ŠOLE

2. april je mednarodni dan mladinske književnosti. Naša šola pa na ta dan praznuje svoj praznik. Spomnimo se na doktorja Pavla Lunačka, po katerem nosi šola ime.

Učenci smo se na ta dan temeljito pripravljali. Poglobili smo se v pesniško zbirko Bogdana Novaka JAZ SEM BLAZNO VATE. Prav zabavali smo se ob prebiranju njegovih pesmi. Spodbudilo nas je, da smo tudi mi svoje ljubezenske misli napisali, saj je tema prav za nas. Pesmi se je zbralo za celo pesniško zbirko.

Mladi risarski talenti pa so se preizkušali z ilustracijami Uroša Hrovata.

Odločili smo se, da bomo svoje delo predstavili obema gostoma – BOGDANU NOVAKU in UROŠU HROVATU, ki sta nas obiskala na praznični dan skupaj z založnikom DAVIDOM TASIČEM.

Ob nastopanju smo se nemalokrat smejali. Pisatelj je pripovedoval humorne zgodbe iz otroštva. Navdušeni smo bili, ko je povedal, kako je kot fantič hotel prodajati kače.

Z ilustratorjem smo narisali strašno pošast. Na vrsto pa je prišel tudi Ranta, junak iz povesti Primoža Suhodolčana Košarkar naj bo. Prav takrat, ko smo bili zbrani, je pisatelj Primož za svoje delo ponovno dobil priznanje za najbolj brano knjigo med mladimi.

Sledil je krajši odmor, medtem pa se je v telovadnici že pripravljala na svoj nastop NUŠA DERENDA. To je bilo za nas še novo presenečenje. Pevka nas je tako navdušila, da smo skupaj peli in plesali. Čas je veliko prehitro minil; poslovili smo se s pesmijo NE, NI RES.

Kdor je želel, je dobil tudi njen avtogram.

Sledil je še bučen aplavz in nasmejanih obrazov smo se razšli.

Mojca Gorenc, 8. razred

Člani novinarskega krožka pod mentorstvom Janje Jerovšek pa so poleg poročil o kulturnih dogodkih še dodali:

NAVDUŠENJE NAD NOVO ŠOLSKO DEJAVNOSTJO

Na naši šoli že mesec dni deluje borilna večšina, ki se imenuje Taekwan-do. Organizira in vodi jo klub iz Litije.

Vključenih je 30 učencev, srečujemo se dvakrat tedensko.

Dejavnost začnemo in zaključimo s pozdravom. Izvajamo vaje za dobro telesno pripravljenost, učimo se različnih tehnik samoobrambe. Če bomo uspešni, se bomo udeležili raznih tekmovanj.

Veselimo se nadaljnjih srečanj.

Barbara Škoda, 8. razred

ŠE O OSTALIH DOGAJANJH V ŠOLI IN KRAJU

POČASTITEV SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka si je v zadnjih letih prizadevala, da bi bila dobro obiskana počastitev slovenskega kulturnega praznika. To so dosegli, ko so v program vključili čimveč učencev, hkrati pa je navadno počastitev pred pogovornimi urami.

Obe usmeritvi sta bili aktualni tudi letos; uspeh ni izostal; starši so bili veseli, ko so videli nastopati svoje otroke, šola pa zadovoljna, ker so prizadevanja rodila uspeh.

O OBISKU ŠTUDENTOV NA ŠOLI IN V KRAJU

Naša nekdanja učenka Veri Štrukelj – univerzitetna prof. dr. Vera Smole je 8. marca pripeljala študente, da so preživeli bogat dan v naši krajevni skupnosti.

Najprej so se odpravili po delu Steklasove poti – od Vesele Gore do Okroga. Ta del poti je namreč opisal tudi pisatelj Janko Kersnik v svojem delu Jara gospoda – Vesela Gora se pri njem imenuje Veselka. Lepota pokrajine in navdušenost nad šentrupersko govornico sta jih tako prevzeli, da so si pošteno zaslužili pogostitev v Dragi. Vsekakor ni šlo brez ogleda gotske cerkve, kjer jih je zgodovina pritegnila skozi pripoved župnika Mirka Simončiča. Dan pa so končali v šoli, kjer so si z zanimanjem ogledali obe razstavi – Slovenske slikanice za otroke sveta in Izvirne ilustracije mladinskih del.

Rezultat te bogate ekskurzije je bil, da tudi profesorji razmišljajo, da bi obiskali naš biser – Šentrupert.

OBISK TUJH PROFESORJEV V ŠENTRUPERTU

Škofijska gimnazija v Ljubljani je povezana s sorodnimi šolami po vsej Evropi. Velikokrat potujejo delegacije na različne konce.

Ko so v škofijski gimnaziji zvedeli, da bodo dobili delegacijo z angleško-nemškega področja, je direktor Zavoda svetega Stanislava dr. Anton Jamnik predlagal, naj bi si ogledali šentrupersko šolo; pred leti je bil namreč na šoli celoten profesorski kolektiv škofijske gimnazije.

Takšnih obiskovalcev si je lahko le želeli. 15-članska skupina je namreč za vse na šoli – bilo je 5. aprila – pokazala izredno zanimanje; to je bilo še posebno pohvalno, ker so bili profesorji z različnih strokovnih področij. Posebej so se ustavili ob zbirki Slovenske slikanice za otroke sveta; vsakdo je iskal slikanice v svojem jeziku. Čeprav je bil njihov pogovorni jezik večinoma angleški, so želeli, da predstavitev posredujemo v nemškem jeziku; mojstrsko je prevajala ravnateljica prof. Polonca Rugelj, ki je dobila pohvalo za lep jezik tudi pri nemško govoreči delegaciji. Hkrati pa nam je dala delegacija tudi razmislek: Angleški jezik govori velik del ljudi – ne samo v Angliji, pa vendar poleg angleščine poznajo tudi nemški jezik – pri nas pa nam je nemški jezik – naš bodoči gospodarski jezik – kdaj že kar odveč.

Seveda tudi pri tej delegaciji ni šlo brez obiska gotske cerkve, razmišljanje pa so končali v gostišču Javornik, kjer se niso mogli načuditi pestri gostinski ponudbi.

PEVSKI ZBOR FREYA ZNOVA V ŠENTRUPERTU

Iz Šmarja pri Jelšah izvira pevski zbor Freya; prvič smo ga pozdravili

v Šentrupertu v maju leta 2000, ko so priredili koncert v farni cerkvi svetega Ruperta, nato pa zapeli tudi pri odprtju razstave III. slikarskega srečanja. Njihovemu ubranemu petju smo lahko lani znova prisluhnili; vendar pa se je zbralo tako malo ljubiteljev petja, da nam je bilo prisotnim poslušalcem kar nerodno. Letos pa, ob njihovem četrtem koncertu v Šentrupertu, smo se oboji izkazali: število obiskovalcev je bilo veliko večje kot v preteklem letu in nikogar ni bilo, ki ne bi zadovoljen odhajal, pevci pa so z novim programom navdušili. Res v sakralnih prostorih ubrano zvenijo liturgične pesmi – a tokrat se je izkazalo, da tudi v posvečenem prostoru lahko domače zvenijo ljudske pesmi, pobarvane s pivskimi pesmimi, še celo filmska glasba je nadvse pritegnila, zanimivo pa je bilo prisluhniti izvedbi popularne pesmi Poletna noč v zborovski izvedbi.

Zdaj komaj čakamo na njihov peti nastop; prepričan sem, da bomo ponovno na obeh straneh zadovoljni!

KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA GLASBENE ŠOLE TREBNJE

Nedeljsko popoldne 14. aprila nam je olepšala Glasbena šola Trebnje s koncertom, na katerem so sodelovali številni mladi, vključeni v Pihalni orkester Glasbene šole Trebnje.

Čeprav sta v Šentrupertu hkrati potekali dve prireditvi, so ljubitelji Pihalnega orkestra Glasbene šole Trebnje napolnili telovadnico Osnovne šole dr. Pavla Lunačka. Dirigentu Boštjanu Dimniku je v dveh letih uspelo s številnimi mladimi doseči ubranost, kakršno mnogi dosežejo šele po veliko letih

druženja. Poznalo se je, da vsi člani koncerta z veseljem sodelujejo (ravnateljica Tatjana Mihelčič Gregorčič je omenila, da so tako navdušeni, da bi samo vadili – vendar je za uspeh potrebna tudi teorija). Čar srečanju pa so prav gotovo dali tudi profesorji posameznih instrumentov, ki so pripomogli, da je bilo poslušanje koncerta en sam užitek!

OBČINSKA REVIIJA OTROŠKIH PEVSKIH ZBOROV V ŠENTRUPERTU

Letos je bila območna revija otroških in mladinskih pevskih zborov na Osnovni šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu. Nastopila sta dva zbora Vzgojno-varstvenega zavoda iz Trebnjega, pet otroških zborov iz Mokronoga, Šentruperta, Trebnjega in Velikega Gabra ter mladinski pevski zbor Osnovne šole Trebnje. Revija ni bila tekmovalnega značaja; strokovno jo je spremljal Edvard Goršič iz Celja, izvenela pa je kot nagrada vsem pevcem in njihovim vodjem za celoletno delo.

Na reviji je vsekakor izstopal Mladinski pevski zbor OŠ Trebnje pod vodstvom prof. Tatjane Mihelčič Gregorčič; zbor je v preteklih dneh zaslužen prejel Golievo priznanje. Ponosni pa smo lahko bili tudi na otroški pevski zbor OŠ dr. Pavla Lunačka pod vodstvom prof. Nataše Brcar in ob spremljavi mag. Damjane Zupan. Čutiti je bilo zlitje glasov pevcev, vodje in spremljave. Za še lepši vtis pa so poskrbele tudi majice z znakom šole.

Občinska revija pevskih zborov kaže, da je vedno več pripravljenosti in želje, da bi vsak zbor kar največ pokazal. To samo potrjuje znano dejstvo, da smo Slovenci pevski narod.

Jože Zupan

LETOŠNJI POLETNI KULTURNI ÚTRIP V ŠENTRUPERTU

Tudi letos bo naša KS sodelovala v projektu Imago Sloveniae – Podoba Slovenije in v okviru tega organizirala nekaj kulturnih prireditev za krajanje. Objavljamo seznam možnih koncertov in prireditev in vam ponujamo možnost, da sodelujete pri izboru, tako da sporočite na KS, kaj bi želeli slišati in videti to poletje v Šentrupertu. Priložen je kartonček, ki ga izpolnite in oddaste na pošto. Seznam glasbenih gostov je povzet iz programa Imago Sloveniae, ki nam ga je posredoval predsednik, prof. Primož Lorenz.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Naš nacionalni filharmonični orkester spada med najboljše srednjeevropske orkestre. V zadnjih letih je doživel vrsto odmevnih uspehov na koncertih doma in na gostovanjih v tujini, naj omenimo zelo uspešne nastope v Londonu, Barceloni in na Dunaju. Je stalen gost v koncertni sezoni IMAGA SLOVENIAE. Letos bodo pripravili večer romantične glasbe slovanskih skladateljev.

BIG BAND RTV SLOVENIJA

Big Band RTV Slovenija je naš najboljši jazzovski in zabavni ansambel. Legendarne soliste mojstra Jožeta Privška je nasledila prav tako bleščeča mlada generacija. V zadnjih letih so nastopili z največjimi dirigentskimi imeni. Herb Pomeroy, Peter Herbolzheimer, Matthias Ruegg in Maria Schneider so bili navdušeni nad orkestrom in se vedno radi vračajo k njemu. Orkester sodeluje tudi z najboljšimi solisti slovenske zabavne glasbe in je sodeloval pri nastanku mnogih priljubljenih posnetkov naših pevcev in pevk.

TOTI BIG BAND, Maribor

Pod vodstvom dirigenta Marjana Goloba se je Toti Big Band iz Maribora prebil v vrh slovenske zabavne glasbe. Za orkester so napisali posebne aranžmaje najboljši slovenski jazzovski in zabavni skladatelji, med njimi legendarni maestro Jože Privšek. Njihovi koncerti z mlado priljubljeno pevko Dado Kladnik navdušujejo publiko.

ZBOR CARMINA SLOVENICA

Zbor Carmina Slovenica je v zadnjih letih naš najuspešnejši vokalni ansambel. Pod briljantnim vodstvom Karmine Šilec je usvojil več uglednih mednarodnih nagrad, med drugim prvo mesto na svetovnem tekmovanju zborov v San Franciscu, prejel pa je tudi nagrado Prešernovega sklada za leto 2001. Dekleta iz Maribora se ob glasovni dovršenosti odlikujejo tudi po popolnem odrskem nastopu in izjemni programski svežini. Njihovi nastopi privabijo široko publiko in se redno z navdušenjem končajo.

MEŠANI PEVSKI ZBOR »OBALA« - ob 25. obletnici dela

V 25 letih svojega obstoja se je mešani pevski zbor Obala afirmiral kot eden najboljših slovenskih mešanih zborov. Pod vodstvom ustanovitelja Mirka Slosarja, Walterja Lo Nigra in zdajšnjega dirigenta, skladatelja Ambroža Čopija, so dosegli umetniško raven, ki daleč presega amaterski status zbora. Prav v zadnjem času so usvojili prva mesta na tekmovanjih v Fort Lauderdaleu v ZDA, v Cantonigrosu v Španiji, na tekmovanju »Orlando di Lasso« v Camerinu v Italiji in lani na mednarodnem tekmovanju »Franz Schubert« na Dunaju, kjer je dirigent Ambrož Čopi prejel posebno nagrado za izjemen umetniški dosežek z zborom. Zbor je prepoznaven po posebni, mediteranski glasovni odprtosti in interpretativni svežini.
Zborovodja: Ambrož Čopi

GREGORIJANSKI KORAL

Ansambel je ustanovil prof. Tone Potočnik, ko je pred desetimi leti prevzel katedro za gregorijanski koral na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Sestavljajo ga njegovi nekdanji in sedanji študenti.

Zbor ima poleg odlične umetniške pripravljenosti tudi posebej izdelan slovesen nastop, ki skupaj z zvoki srednjeveške koralne glasbe prestavi poslušalce v svet pri- vzdignjene duhovnosti.

Zborovodja: prof. Tone Potočnik

KVARTET TARTINI

Miran Kolbl, 1. violina, Romeo Drucker, 2. violina, Aleksandar Milošev, viola, Miloš Mlejnik, violončelo.

Kvartet Tartini spada med naše najboljše komorne sestave. Glasbeniki, vsi po vrsti ugledni solisti, so v letih skupnega muziciranja razvili visoko kulturo stilne igre in izenačen, topel godalni ton. So nagrajenci Prešernovega sklada in že vrsto let uspešno nastopajo doma in v tujini.

Program: J. Haydn: Godalni kvartet op. 76 št. 5 v D-duru

A. Dvoržak: Godalni kvartet op. 96 v F-duru »Ameriški«

POLONA VETRIH

Najbolj znana slovenska interpretinja komičnih vlog žanje simpatije povsod, kjer nastopi. Monodrame v njeni izvedbi so vse po vrsti uspešnice.

PROGRAM: monodrama **Shirley Valentine**

8. ZBOR DONSKIH KOZAKOV

Uspel nam je veliki met! Svetovno znana pevska in plesna skupina iz Rostova ob Donu bo avgusta nastopala v Sloveniji. Znameniti zbor donskih kozakov redno nastopa v vseh največjih evropskih mestih in snema plošče za elitne diskografske hiše. Nastop Zbora donskih kozakov pričara romantiko

ruske stepe in da poslušalcu začutiti moč in divjo lepoto ruske narodne glasbe.

PROGRAM: ruska narodna in umetna glasba

ZBOR »RUSKI PRAVOSLAVNI PEVCI«

Svetovno znani zbor »Ruski pravoslavni pevci« posveča svojo dejavnost vzdrževanju in obnavljanju mogočne zborovske tradicije ruskega pravoslavja. Korenine te tradicije segajo v 16. in 17. stoletje, ko so moški zbori pod okriljem ruske cerkve služili tako v cerkvene kot v posvetne namene. Zbor Ruski pravoslavni pevci vzdržuje bogato koncertno in snemalno dejavnost, stalno pa poje tudi pri pravoslavni službi božji. Njegov repertoar obsega od enoglasnih psalmov in zgodnje ruske polifonije in liturgičnih pesmi znamenitih ruskih samostanov (Kijevisko-pečorska Lavra, Trojicka Lavra idr.) do posvetnih zborovskih skladb, nastalih v Rusiji med 17. in 20. stoletjem. Za gostovanje pri nas so sestavili program iz najlepših liturgičnih spevov in znamenitih ruskih umetnih pesmi in romanc.

Dodatna ponudba:

NEW SWING KVARTET

New Swing Kvartet je pojem za kvaliteto jazzovskega vokala pri nas. Ansambel odlikujejo popolna intonacija, obvladovanje stila, izdelan odrski nastop in širokosrčno predajanje glasbi. Njihovi koncerti so vedno nekaj posebnega in navdušujejo tako poznavalce kot široko publiko.

PROGRAM: črnska duhovna glasba (Gospel, Spiritual)

GREENTOWN JAZZ BAND – ob 20- letnici

Naš odlični ansambel izvajalcev tradicionalnega jazza sestavljajo mojstri na svojih instrumentih. Na številnih koncertih v Sloveniji in na

vsakoletnih turnejah v tujini navdušujejo ljubitelje swinga in jim vsakokrat znova pričarajo vzdušje brezskrbne lahkotnosti.

PROGRAM: jazzovski standardi

TERRA FOLK

Naša najbolj prodorna folk skupina je nastala leta 1999. Skupina štirih mladih glasbenikov (Boštjan Gombač, Danijel Černe, Bojan Cvetrežnik, Žiga Golob) je hitro zaslovela zaradi svojega spontanega, virtuoznega in duhovitega nastopa. V zadnjih letih so nastopili na vseh slovenskih folk scenah in dobili navdušujoče kritike za turnejo po Angliji, kamor se letos spet vračajo. Vsepovsod ostaja za njimi navdušeno, hvaležno in nasmejeno občinstvo.

PROGRAM: romska, irska, ruska, slovenska, balkanska, židovska ljudska glasba.

Program povzela Gabrijela Šturm

V POLETNI ŠTEVILKI našega ČASOPISA ŠentRUPERT boste lahko prebrali:

Uspehi v šolskih klopeh in izvenšolski dejavnosti

Predstavitev pesniške zbirke Ivana Gregorčiča Si slišal pesem?

Področno tekmovanje čebelarstvih krožkov v Šentrupertu

Godba svetega Ruperta ima novega dirigenta

Nov duh tudi med vinogradniki

Med upokojenci

Srečanje starostnikov – in še marsikaj!

NA MLADIH SVET STOJI

ALI STE PRIPRAVLJENI NA AVANTURO?!

Morda se boste v bližnji prihodnosti podali – podale na eno od večjih avantur vašega življenja. V mislih nimamo potovanja v kakšno eksotično deželo, marveč to, da boste v kratkem postali – postale študenti – študentke (kar je sicer res precej podobno ...).

Naj se ime naše prestolnice sliši še tako domače in besedna zveza »študentsko življenje« še tako izrabljena, se vedno znova kaže, da prehod v to življenjsko obdobje ni tako lahek, kot se sprva zdi.

Vsi, ki študiramo, smo poleg neštetihih lepih izkušenj s študentskim življenjem imeli tudi nekaj takih, ki bi se jim z veseljem ognili. Po nekaj letih smo ugotovili, da so nasveti kolegov zlata vredni. In ker se zavedamo, da ste ravno bodoči študenti – bodoče študentke takih nasvetov najbolj potrebni – potrebne, bi vam bili radi v pomoč (kot nekakšni veliki bratje in sestre).

V bližnji prihodnosti (točen kraj in datum bosta naknadno sporočena) bomo organizirali nekakšno bolj neformalno okroglo mizo, kjer vam bomo študentsko življenje do podrobnosti predstavili. Tako bomo govorili o samih študijskih pro-

gramih (potrudili se bomo, da bodo zastopani študenti z vseh pomembnih visokošolskih ustanov) kot o obštudijskem življenju (vse v zvezi z bivanjem, o fakultativnih aktivnostih, o zabavnejši plati življenja itd). Poleg skupnega programa bo seveda dovolj časa tudi za individualni razgovor.

Ker je paleta tem, povezana s študijem, izredno široka, vas študenti prosimo, da nam sporočite:

KAJ JE TISTO, KAR VAS V ZVEZI S ŠTUDIJEM POSEBEJ ZANIMA?

BI RADI ŽE NA DAN NAŠEGA SREČANJA DOBILI ODGOVORE NA KAKŠNA BOLJ ZAPLETENA VPRAŠANJA?

SE ZANIMATE ZA ŠTUDIJSKI PROGRAM, KI NI TAKO OBIČAJEN, PA SE BOJITE, DA BI MU NA SREČANJU NAMENILI PREMALO POZORNOSTI?

...

Res bomo veseli vsakega predloga. Sporočite jih kar naravnost naši virtualni študentski skupnosti na elektronski naslov: sentrupert@yahoogroups.com ali na telefonsko številko 041/ 541 – 741 (Daniel)

ALI STE PRIPRAVLJENI NA AVANTURO?!

SAMO ŠE NEKAJ!!

Ker bi šentruperski študenti radi povezali vso šolajočo se mladino (ne samo študentov) iz naše okolice, te prosimo, da si vzameš nekaj časa in nam pošlješ svoje osebne podatke.

Vsebujejo naj:

- Ime in priimek
- Naslov stalnega bivališča
- Rojstni datum
- Šolsko organizacijo (katero šolo obiskuješ in kateri letnik)
- Ali nameravaš po končani srednji šoli nadaljevati šolanje?
- Tvoj elektronski naslov
- Številko domačega ali mobilnega telefona
- Ali želiš postati član našega kluba?

POZOR!

- Lahko se včlaniš, četudi nisi študent in to tudi ne nameravaš postati.
- Če bi se rad včlanil, ti bomo poslali pristopno izjavo.
- Članarine ni!

(Tvoji osebni podatki bodo seveda skrbno shranjeni. Uporabljeni bodo zgolj za potrebe društva in ne bodo uporabljeni v kakšne druge – komercialne namene. Podatki ne bodo nikoli javno objavljeni. Tudi če bi se do tvojih osebnih podatkov želela dokopati policija za osvoboditev vzhodnega Timorja, bi jih vodstvo našega kluba brezkompromisno varovalo – tudi do zadnje kaplje krvi!

PODATKE NAM POŠLJI NA ELEKTRONSKI NASLOV:

Sentrupert@yahoogroups.com

Imamo seveda tudi še običajen naslov:

AKADEMSKI KLUB ŠENTRUPERTA IN OKOLICE
Šentrupert 123
8232 ŠENTRUPERT

SLOVENIJA,
EVROPA,
ZEMLJA,
ZA MARSOM IN VENERO,
OSONČJE,
GALAKSIJA

Daniel Škarja

IZ SKRINJE LJUDSKE IZROČILA

JUTRANJA ZARJA

Bilo je 18. marca, na predvečer praznika svetega Jožefa. Možinov oče je imel god, pa smo mu šli vaščani vsako leto ropotat. Ko smo mu voščili in zaželeli zdravja in sreče, se je z nami na široko pogovoril.

Dejal je: »Ali kdaj gledate sončni vzhod? Od Gorjancev se za svetega Jožefa sonce pomakne proti Jaršču za na pol poti: vsak dan malo bliže. Predniki so mi povedali, da je bil na tem prelepem hribčku nad Selami lep grad, ki so ga Turki s topom razdejali z Debenca. Pripovedovali so, da je neki človek živel v kleti še

tri mesece. Še danes je gori lepa ravnina, kjer naj bi stal grad Jaršč; do tam pride sonce do kresa, potem pa se zopet pomika proti Gorjancem.«

Povedal je še, da je neki mož po šentruperski dolini zbiral bukov pepel in ga vozil skupaj na kmetijo, kjer danes on živi; tam so ga namakali v velikih kadeh in ga kuhali, nato pa vozili s konji v Hrastnik v steklaro, kar je še danes razvidno. Dva zimski meseca pa so hodili vsakega prvega v mesecu kopat zlato.

Takrat je na Vrhu živel neki mož, ki je zbral fante, da so šli kopat na ono stran Vrha, brž ko je dobil pokojnino. Ko se je že skoraj kad, polna zlata, videla, je nekdo hitro pokropil. Vendar se je takrat zgodila napaka: namesto blagoslovljene vode je poškopil z žganjem, takrat pa se je pomaknilo za en komolec v zemljo. Tako so hodili kopat vsakega prvega v mesecu, dokler je imel mož pokojnino.

**Kadar je prilika,
takrat se potruji,
zlatega časa nikdar ne zamudi.**

KAŠA – HRANA NAŠIH PREDNIKOV

Danes je proso z naših polj izginilo. Včasih pa je bilo drugače.

Preden so šli sejat proso, so najprej šli štet na peč otroke; če jih je bilo veliko, so to zlato seme bolj redko sejali. Setev je morala biti na dan svetega Pankracija, ob svetem Rešnjem telesu je moralo biti proso v tretjem peresu, ob malem šmarnu pa zrelo.

Plele so ga stare ženice, ki so imele obrabljene škrpice. Ker so proso radi imeli vrabci, je moralo biti v njem strašilo. Če je kakšen možki okopaval in se večkrat naslanjal na motiko, so ženice dejale, da bi v takšnem možakarju vrabiči lahko naredili gnezdo.

Proso so našli v velike snope in

naredili veliko kopico. Zadnji snop je bil imenovan baba; notri so zavezali bonbone in čokolado ter zanj žrebali. Povabili so fante in dekleta, ti pa še harmonikarja. Dva fanta sta delala otepe, ki si jih rabili za na ajdo v kozolcu, ker je bilo ajdovo snopje pokonci postavljeno. Za malico je bila velika smetanova potica.

Proso je bilo treba sušiti, potem pa v stope. Če je bil kdo pri delu zelo počasen, so dejali, naj bi takšen na kup deval.

Zdaj pa kuharski recepti: pečena mlečna kaša, zabeljena bučeva, češpljeva, narastki, dodatek k jetrnim klobasam, krvavice, repa in tudi zelje s kašo. Skoraj nobena poroka ni minila brez kaše.

K nam je nekoč prišel berač, ki se je jezil: »Oh, ohcet imajo, pa kašo jejo!« - Ker je bilo vedno veliko beračev, so zanje kuhali kašo.

Najbolj zabavno je bilo, ko je gospodinja dala hladit veliko lončeno skledo s kašo na okno. Fantje pa so s sosednjega okna prinesli skledo mlečnega riža. Če je bila kaša zelo vroča, so jo dajali v kozolec hladit.

**Ah, ta mlečna kaša,
to jaz rada jem,
toda tega prav nikomur
ne povem,
da bi mi jo snedli,
tega se bojim
in zato je res najbolje,
da molčim.**

Proso imajo radi tudi živali in ptički.

**Vprašali so mucka, kje je bil.
»Pri stari mami sem štreno vil.«
»Kaj ti je dala za to?«
»Vročo kašo, nisem ju,
pa je rekla: Šc domu!«**

Kristina Majcen

Vse fotografije (razen študentske strani) so delo Foto Asja - Marjeta Ribič.

ŠentRUPERT

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT - LETO: IV. / 1.

april 2002

USTANOVITELJICA: KRAJEVNA SKUPNOST ŠENTRUPERT - zanjo: Peter Frelj

UREDNIŠKI ODBOR: Rupert Gole, Polona Rugelj, Mirko Simončič, Daniel Škarja in Jože Zupan

OBLIKOVANJE IN PRELOM: Rupert Gole

TISK: KOPO d.o.o., Mirna

Glasilo izhaja štirikrat letno. Naklada: 1000 izvodov.

Po zakonu o DDV se za glasilo plačuje 8,5% davek od prometa proizvodov.